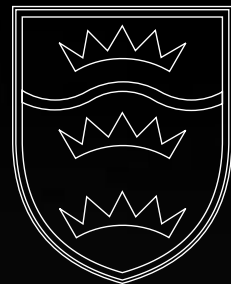
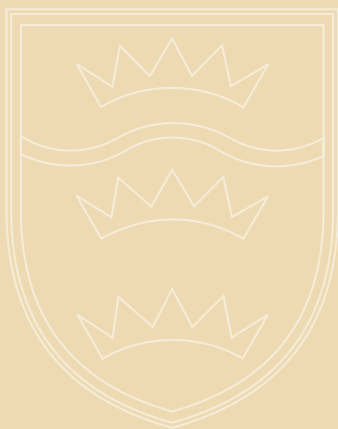

PREVALJSKE NOVICE

13

Glasilo Občine Prevalje
junij 2008

ODLOČITEV JE BILA PRAVA.

Naj pričnem s čestitko, spoštovani občani, in Vam čestitam ob dnevu državnosti Republike Slovenije, čestitam ob občinskem prazniku Občine Prevalje, 26. juniju, čestitam nagrajencem. Podeljene so nagrade Občine Prevalje 2007, izbrali smo športnike leta 2007. Praznujemo in podeljujemo občinska priznanja tistim, ki so s svojim delom in angažiranjem v občini storili nekaj več. Veselimo se aktivnih v tretjem življenjskem obdobju, ki izkazujejo svojo in s tem našo življenjskost ter dajejo še dodatni zgled vnukom. Občudujemo tiste, ki so premagali svoje telo in duha ter tako dosegli izjemne športne zmage.

Leto je minilo, kot bi trenil, kot da se je hitrost, s katero teče čas, podvojila. Ni bilo časa za počitek, ne zame ne za občinski svet, komisije, odbore in občinsko upra-

vo. Bilo je delovno leto. Naj se ob tej priložnosti vsem iskreno zahvalim za dobro sodelovanje. Rezultati našega dela so vidni in verjemite mi, še več jih bo. Lahko bi rekli, da so najhujša »leta asfaltov«, pa časov, ki smo jim rekli »leta šolstva«, za nami, čeprav so vsako leto tudi na tem področju investicije zelo velike. Letos v »letu kulture«, kot bi letu lahko rekli zaradi investicij v kulturne objekte, je velik zalogaj obnova družbenega doma, knjižnice in drugih spremljajočih prostorov. Dom je že zasijal, čeprav še ne popolnoma, knjižnico bomo odprli v septembru, pripravljamo dokumentacijo za nov vrtec pri šoli ... V novembru bomo proslavili jubilej, 10. obletnico odločitve občanov o samostojni občini Prevalje. Začeli smo pri osnovi, skoraj bi lahko tako rekli, po desetih letih je veliko storjenega. Najpomembnejši v občini pa so ljudje; boljši so, boljša je občina. In za nas pravijo, da smo dobra občina. To potrjuje tudi obisk predsednika RS dr. Danila Türka na Prevaljah, bili smo prvi med koroškimi občinami. Po obisku smo prejeli iz njegovega kabineta iskrene čestitke. Imamo znanje in sposobne ljudi, zmoremo voljo, da povežemo vso našo ustvarjalnost in energijo, tudi pri nas doma, v naši občini. Iskrene čestitke ob dnevu državnosti in ob prazniku občine. Želim vam lepo toplo poletje.

Dr. Matic Tasič
Župan Občine Prevalje

NAGRAJENCI OBČINE PREVALJE ZA LETO 2007

Na osnovi 35. člena Zakona o lokalni samoupravi in 17. člena Statuta Občine Prevalje je občinski svet Občine Prevalje sprejel sklep, da Občina Prevalje podeli nagrado, domicil, priznanje, Sušnikova priznanja s področja kulture in priznanja za šport za leto 2007. Podeli jih občanom in skupinam občanov za dosežke in dejanja, ki so posebnega pomena za našo skupnost. Letos že osmo leto in petič ob prazniku Občine Prevalje, ki ga praznujemo 26. junija.

NAGRADA OBČINE PREVALJE

NOGOMETNA ŠOLA KOROTAN

Za 75-letni jubilej vztrajanja, prisotnosti in rasti nogometa na Prevaljah.

Nagrado podeljujemo za pomemben prispevek k promociji in prepoznavnosti Prevalj v širšem slovenskem prostoru. Za pomembne dosežke v preteklosti in ponovni vzpon v sedanjosti in za pozitivni vzgojni vpliv, ki ga ima društvo za združevanje mladih in njihovo koristno preživljanje prostega časa v športni dejavnosti. Čeprav se je pravno formalni okvir delovanja društva spreminjal, tradicija ostaja.

DOMICIL OBČINE PREVALJE

ZDRUŽENJE VETERANOV VOJNE ZA SLOVENIJO
OBMOČJA MEŽIŠKE DOLINE**Za pomemben prispevek v osamosvojitveni vojni za Slovenijo na območju občine Prevalje v letu 1991.**

V prizadevanju za samostojno Slovenijo so na mejnem prehodu Holmec v času osamosvojitvene vojne družno delovale teritorialna obramba in enote mejne policije ter druge enote in skupine krajanov. Tudi njihova dejavnost je ustvarila med prebivalstvom brezpogojno naklonjenost in podporo političnim akterjem za mednarodno priznanje samostojne Slovenije in odhod JNA iz Slovenije.

PRIZNANJE OBČINE PREVALJE

GORSKA REŠEVALNA SLUŽBA POSTAJA
PREVALJE**Za izjemne dosežke gorskega reševanja**

Za izjemne dosežke gorskega reševanja, za preventivno izobraževalno delo in za uveljavljanje ugleda občine Prevalje in gorskih reševalcev Koroške, ki jih združuje že desetletja. S sodobno opremo in plemenitim ter humanitarnim delom rešujejo življenja in pomagajo, kjer so v gorah pomoči potrebni. Na leto opravijo tudi do 20 akcij, sploh nekatere so izjemne in deležne občudovanja javnosti.

Franc Telcer,
gorski reševalec in načelnik od leta 1946.

SUŠNIKOVA PRIZNANJA ZA PODROČJE KULTURE

ZLATO SUŠNIKOVO PRIZNANJE OBČINE PREVALJE

JOŽEFA OVNIČ

Za vztrajno delo na kulturnem področju, zlasti za prispevek na področju zborovodstva.

Zborovodsko delo je pričela kot korepetitorica MePZ DU, leta 1984 je prevzela za očetom mešani in moški pevski zbor DU Prevalje in ga vodi še danes. Vsako leto pripravi celovečerni koncert obeh zborov, ki jih vodi, se udeležuje srečanj upokojenskih zborov Slovenije, kjer zbora dosega lepa priznanja, saj sodita med kvalitetnejše upokojenske zbore na Slovenskem. Deluje v KD Mohorjan kot lektorica knjižnim izdajam in sooblikuje kulturno in duhovno podobo občine in fare.

SREBRNO SUŠNIKOVO PRIZNANJE OBČINE PREVALJE

EDVARD OSOJNIK

Za trajni doprinos k pevski kulturi in kulturni rasti občine Prevalje.

Sodeloval je z osemnajstimi pevskimi zbori. Kot mladenič je začel v MePZ Prežihov Voranc, nadaljeval pri Vokalnem kvintetu Poljana, bil dolga leta v prevaljskem oktetu TRO, tri desetletja je član Koroškega okteta, prepeval v MePZ Srce iz Doberle vasi, kalil se je pri MoPZ Vres, štiri leta nadgrajeval pri MePZ Glasbene matice v LJ in dopolnjeval mozaik pevcev iz vse Slovenije pri MoPZ Glasbene matice, prav tako v LJ. Sodeluje pri gledališki skupini Prevalje-Mežica. Objavlja v reviji za literaturo "Rast". Na natečaju za najboljšo zgodbo leta 2008, se je izmed 115 udeležencev uvrstil v državni finale. Je soavtor knjižice z naslovom '45 let Koroškega okteta'.

BRONASTO SUŠNIKOVO PRIZNANJE

IVAN FORSTNER

Za dolgoletno delo na kulturnem področju, zlasti za delovanje v pihalnem orkestru Prevalje.

Je zaslužni član pihalnega orkestra od leta 1946. Igral je tolkala, nazadnje činele, sodeloval je v upravnem ali v programskem odboru za pripravo publikacij in koncertov. Bil je predvodnik orkestra, urejal je oglasno desko orkestra, deloval pri DPD Svoboda Prevalje, bil dolgoletni član tamburaškega orkestra. Z nesebičnim prostovoljnim delovanjem v kulturi je veliko doprinesel h kulturnemu utripu Prevalj.

PRIZNANJA ZA ŠPORT

ZLATO PRIZNANJE ZA ŠPORT

DOMINIK KOTNIK

Za trajni doprinos k razvoju športa in organiziranosti športnih dejavnosti na Prevaljah.

Je ena osrednjih osebnosti športa v njegovem več kot petdesetletnem športnem življenju na Prevaljah. Z njegovim zagnanim in odgovornim delom so bili postavljeni temelji za razgibano športno dejavnost TVD Partizan, predvsem pa odbojke. Sodeloval je v nekoč zelo dejavnem smučarskem klubu na Prevaljah, bil smučarski sodnik in učitelj, velik je njegov delež tudi pri izdaji almanaha ob 80-letnici telesne kulture in organizirane odbojke na Prevaljah. Je član IO Športne unije Slovenije.

SREBRNO PRIZNANJE ZA ŠPORT

IVANA SABLJAR

Za športne dosežke ter organizacijsko in izobraževalno delo v kegljaštvu na Prevaljah.

Je aktivna članica KK Korotan že od leta 1982. Tekmuje v konkurenci posameznic in dvojic, kjer se je v koroški regiji vsa leta uvrščala na 1. ali 2. mesto in si prislužila nastopanje na državnih prvenstvih. Ob obveznostih v članski ekipi je veliko dela žrtvovala tudi za delo z mladimi, aktivna je tudi pri organizaciji tekmovanj. Sodelovala je pri obnovi kegljišča, opravila je tudi izpit za steznega sodnika, kar klubu omogoča izvedbo tekmovanj in visoko raven kegljanja na Prevaljah.

BRONASTO PRIZNANJE ZA ŠPORT

MIHAELA ČEPELNIK

Za prispevek k razvoju športno rekreativnih dejavnosti v vseh življenjskih obdobjih.

Že v času zaposlitve v TRO je tekmovala in organizirala sindikalna tekmovanja. Po upokojitvi je pričela z aktivnim delom v TVD Partizan kot vodja rekreacije in pobudnica organizirane in strokovno vodene rekreativne hoje, ki se je udeležuje čedalje več upokojenk. Pri svojem športnem delu je vztrajna in mnogim bogati življenje s športno dejavnostjo. Gotovo ima zasluge za razgibano rekreatijsko življenje starejših občanov na Prevaljah in za razvoj rekreacije v kraju nasploh.

ŠPORTNIKI OBČINE PREVALJE ZA LETO 2007

Župan Občine Prevalje je potrdil predlog Komisije za šport, da se najboljšim in najperspektivnejšim športnikom leta in najboljšim športnim ekipam leta 2006 podelijo občinske plakete. Na podlagi osvojenih vrhunskih rezultatov so plakete prejeli:

ŠPORTNIK LETA

ERIH PEČNIK

Erih Pečnik je vrhunski športnik svetovnega slovesa in profesor športne vzgoje. Svojo kariero v vrhunskem športu si je začrtal že v mladosti. Triatlon je šport, ki mu je postal način in kakovost življenja. V svoji bogati in izjemni športni karieri je dosegel zavidljivo zbirko odličnih vrhunskih športnih dosežkov, saj je bil 10-kratni državni prvak. Je zgled mnogim mladim športnikom ne samo na Koroškem, ampak tudi v širšem slovenskem prostoru.

ŠPORTNICA LETA

ANA SKARLOVNIK

Ana Skarlovnik je članica odbojkarskega kluba Prevalje od leta 1999. Poleg njenega talenta sta bili v ospredju tudi njena prizadevnost in marljivost. S trdim delom je dosegala dobre rezultate z ekipami, s katerimi je sodelovala. Bila je večkrat proglašena za najboljšo napadalko ali najboljšo igralko, je članica mladinske državne reprezentance. Njen prispevek k razvoju športa v našem kraju je velik.

NAJBOLJŠA ŠPORTNA EKIPA LETA

ŽENSKA KADETSKA EKIPA ODBOJKARSKEGA KLUBA PREVALJE

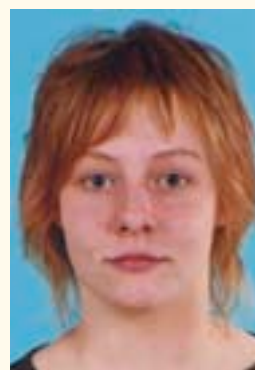
Odbojkarsko ekipo kadetinj pod vodstvom trenerja Danila Ribiča sestavljajo naslednje igralkе: Ana Skarlovnik, Sara Valenci, Kaja Čapelnik, Maja Sekavčnik, Nina Juraja, Sara Piko, Sabina Veber, Barbara Oswald, Sara Senekovič, Urška Urnaut, Karin Popovič, Zala Verbole, Anja Lešnik. Ekipa je v svoji odbojkarski karieri dosegla zavidljive rezultate: 3. mesto na državnem prvenstvu, 7. mesto na mednarodnem turnirju Bohinj 2007, bile so proglašene za športno ekipo leta 2006 Občine Prevalje.

NAJBOLJ PERSPEKTIVNA MLADA ŠPORTNICA LETA

TAMARA MILER

Tamara Miler je članica Plavalnega kluba Fužinar Ravne in že od 7. leta aktivno trenira plavanje. Večkrat je bila državna prvakinja v mlajših kategorijah, je članica slovenske državne reprezentance v vseh kategorijah. V vseh letih je osvojila doma in po Evropi preko 350 medalj in 50 pokalov. Je odlična učenka OŠ Prevalje in vzor mladim športnikom.

Razredniki:

1. Helena Gostenčnik Potočnik
2. Romana Košutnik
3. Samo Lipovnik

1. ARL Tanja	9. a
2. JANET David	9. a
3. PRATNEKER Urša	9. a
4. SENICA Eva	9. a
5. PRIKERŽNIK Barbara	9. a
6. SKITEK Ana	9. a
7. ZORMAN Dominika	9. a

8. VALCL Nejc	9. b
9. ŠTERN Sara	9. b
10. RIHAR Zala	9. b
11. POČIČ Nuša	9. b
12. LIHTENEGER VIDMAJER Pina	9. b
13. KUNC Anja	9. b
14. KUČEJ Jana	9. b
15. KROF Nina	9. b
16. GRNJAK Marisa	9. b

17. MILER Lovro	9. c
18. ČERNJAK Rok	9. c
19. DORNIK Nejc	9. c
20. KERT Marjeta	9. c
21. KRAJNC Ema	9. c
22. MERKAČ Lucija	9. c
23. MILER Tamara	9. c

SPLOŠNI UČNI USPEH SE POSLAVLJA

Generacija 2007/2008 je zadnja generacija v Sloveniji, ki je imela v spričevalu ob zaključku šolskega leta zapisan splošni učni uspeh. Se pravi, učenci ob zaključku pouka od naslednjega šolskega leta naprej nič več ne bodo mogli odgovoriti na vprašanje, »kakšni so bili«, odlični, prav dobri, dobri ... Ministrstvo za šolstvo in šport se je namreč odločilo, da se od šolskega leta 2008/2009 v spričevalu ob zaključku leta vpišejo samo ocene posameznih predmetov, in sicer v prvem triletju opisno, v drugem in tretjem pa številčno. V devetem razredu se poleg ocen zapišejo tudi dosežki učenca pri nacionalnem preverjanju znanja ob koncu tretjega obdobja. Glavna argumenta za odpravo splošnega učnega uspeha sta, da le-ta ne odlikava dovolj objektivno uspeha in da gre za kategorizacijo otrok brez prave pod-

lage. Učence lahko objektivno primerjamo med sabo le po posameznih ocenah in ne na osnovi splošnega učnega uspeha. Zlasti z uvedbo devetletke se je delež odličnih in prav dobrih učencev zelo povečal. Dobri in zadostni so prave izjeme, kar je ravno obratno kot je normalno po občini populacijski krivulji. Res pa je tudi, da v večini evropskih držav v osnovnih šolah nimajo splošnega učnega uspeha.

Kakšen pa je odziv med stroko in javnostjo? Tako kot pri večini sprememb so vneti zagovorniki za in proti. Tisti proti odpravi splošnega učnega uspeha, trdijo, da je pomembno motivacijsko sredstvo. Dejstvo je, da se Slovenci zelo radi primerjamo in v tem primeru bi seveda izgubili enega izmed pomembnih kriterijev, kako uspešen je naš otrok v primerjavi s sosedom ... Zlasti med učiteljskimi vrstami pa je opaziti tudi nekakšno olajšanje ob ukinitvi splošnega

učnega uspeha, saj se bo s tem zmanjšal pritisk staršev in učencev na učitelje, v stilu, samo še ena petka mi/mu manjka pa bom/bo odličen ... Drugi problem, ki ga je treba izpostaviti je tudi ta, da učenci in starši čisto preveč radi računajo matematično poprečje ocen za zaključno spričevalo. Vendar splošni učni uspeh ni zgolj matematično poprečje temveč skupek vseh aktivnosti, dejavnosti in doprinosa učencev v šolskem letu, kar na koncu pogosto zelo radi pozabimo. V času odraščanja se vsak trudi postati prepoznaven posameznik in to mu na nek način omogočajo tudi ocene pri posameznih predmetih. Nihče ne bo mogel reči, da je odlično opravil razred, bodo pa lahko rekli, da so odlično ocenjeni iz znanja nemščine, matematike, gospodinjstva ...

Romana Košutnik, pomočnica ravnateljice

RAZISKOVALNE NALOGE V ŠOLSKEM LETU 2007/2008

Občina Prevalje je že 8. leto zapored razpisala natečaj za raziskovalne naloge. Učenci OŠ Franja Goloba Prevalje so na prireditvi Generacija generaciji, ki je potekala pod okriljem Občine Prevalje, 20. maja 2008, predstavili osem kvalitetnih nalog. Za nekatere izmed njih so dobili priznanja tudi na drugih razpisih.

Tanja Leskovec in Ana Skitek sta pod mentorstvom Franje Poprask raziskovali ALI SO KLOPI RES NEVARNI? Zanimala ju je predvsem statistika o razširjenosti in obo-
lelosti s klopnimi boleznimi v koroški regiji ter koliko o tem vedo učenci in kako se za-
ščitijo.

Na področju fizike je bila Marija Sirk Polanšek mentorica dveh nalog. KAJ SE ZGODI S KAPLJICO, KO ZADENE OB PODLAGO? Je naslov naloge, v kateri so Marisa Grnjak, Anja Kunc in Eva Senica izvedle mnogo poskusov z različnimi podlagami, iz različnih višin, s pomočjo različnih snovi, da so ugotovile, kaj se zgodi s kapljicami, ko zadenejo ob podlago.

Pina Lihteneger Vidmajer, Ines Rosc in Sara Štern so raziskovale SVETLOBNO IN TEMPERATURNO UREDITEV FIZIKALNE UČILNICE. Pri pouku fizike se namreč pogosto spopadajo z neustrezno osvetlitvijo table in visoko temperaturo prostora, zaradi osvetljenosti s soncem. Analizirale so stanje in predlagale rešitve. Naloga je dobila zlato priznanje na predstavitvi Zveze za tehnično kulturo Slovenije v Murski Soboti. Urška Pratneker in Ema Krajnc sta odkrivali, kakšen je bil DOPUST PREVALJČANOV V LETU 2007. Pod mentorstvom Romane Košutnik sta analizirali dejavnike, ki vplivajo na odločitve Prevaljčanov glede dopusta. Ugotovili sta, da največ dopustujejo v po-
letnih mesecih, zelo malo pa med ostalimi šolskimi počitnicami. Mateja Pečnik in Zlatko Triller sta bila mentorja dveh nalog.

Marisa Grnjak in Anja Kunc sta odkrivali KAKO MLADOSTNIKI DOŽIVLJAMO VZGOJO STARŠEV?. V nalogi sta predstavili različne vzgojne stile in kateri prevladujejo v družinah naših učencev. Proučili sta vrednote, ki jih krepijo starši s svojim načinom vzgajanja ter ali so le-te pomembne tudi za otroke.

V drugi nalogi so Ines Rosc, Dominika Zorman in Urša Lorber ugotavljale MOČ REKLAME. Ugotovile so, da tako starše kot učence reklame ne motijo, si jih prav radi ogledajo ter pod vplivom le-teh tudi kupujejo. Za nalogo so dobile bronasto priznanje Zveze za tehnično kulturo Slovenije.

Hedvika Gorenšek je bila mentorica mladim raziskovalkam Ditki Čepin, Barbari Prikeržnik in Evi Senica, ki jih je zanimal PROSTI ČAS MLADIH. Ugotovile so že dlje časa zaskrbljujoče dejstvo, da mladi preveč časa preživijo ob televizorju in računalniku.

Jana Kučej in Tjaša Pečnik Rednak sta

pod vodstvom Davorina Svenška in Mateje Pečnik raziskovali OBLAČILA RUDARJEV MEŽIŠKE DOLINE. Za raziskavo so bile posebej pomembne rudarske uniforme, ki so jih knapi oblačili ob praznikih ter delovna oblačila za vsakdanje delo v jami. Da sta nalogo lahko nazorno predstavili, jima je Zvonko Topler odstopil eksponate iz svoje zasebne zbirke. Naloga je dobila zlato priznanje na razpisu Zveze prijateljev mladine Slovenije.

Vedno kvalitetnejše naloge, vedno boljše predstavitve, vedno več nalog iz različnih predmetnih področij, številna priznanja, samozavestnejši učenci, ki prvič zabredejo v raziskovalne vode, so rezultat dobrega dela mentorjev in pozitivnega odnosa Občine Prevalje do tega področja vzgojno izobraževalnega dela. Občina Prevalje namreč vsako leto omogoči predstavitve raziskovalnih nalog ter nagradi za opravljeno delo tako učence kot mentorje in tudi to je motivacija za nadaljnje delo.

Romana Košutnik, pomočnica ravnateljice

V ZNAMENJU LETA MEDKULTURNEGA DIALOGA

I. UVOD

Leto 2008 je leto medkulturnega dialoga. Tudi na naši šoli se zavedamo pomembnosti povezovanja in čezmejnega sprejemanja sveta in življenja. Globalizacija je velika beseda. A kaj to pravzaprav je? Kje se začne? Kdo jo živi? Medkulturni dialog nedvomno prispeva svoj delček k globljemu razumevanju družbe in življenja v njej. Medkulturni dialog je prav tako velika beseda. A kaj to pravzaprav je? Kje se začne? Kdo jo živi?

Na tem mestu predstavljam dogajanje in medkulturno življenje na naši šoli. Pa ne le to leto. Že šest let se nam medkulturni dialog dogaja. V tem letu smo se ga le še bolj zavedali in lahko naša doživetja delimo z drugimi, podobno mislečimi. Medkulturni dialog je proces odprte in spoštljive izmenjave svetovnih nazorov med posamezniki in skupinami. Velik poudarek je na kulturi, ki jo razumemo kot proces stalnega ustvar-

janja in spreminjanja. Ne le umetniški izdelki temveč tudi vsakodnevni miselni procesi, teme pogovorov in dejanja uvrščamo med kulturo nekega naroda oz. posameznika. Zato tudi aktivnosti, ki jih izvajamo skupaj z našimi prijatelji iz Avstrije, vključujejo različne oblike: dopisovanje, obiskovanje, šport, likovno ustvarjanje, pesem, ples, kulturo prehranjevanja, preživljanje prostega časa in skupno bivanje.

Naši cilji so enaki ciljem, ki si jih je zastavila Evropska unija, le da smo jih priredili našim potrebam in možnostim:

- vzbuditi v otrocih in njihovih starših zanimanje za različne kulture v našem življenjskem okolju,
- pritegniti k sodelovanju čim več otrok in staršev,
- vzpodbujati razumevanje in strpnost do drugih kultur,
- približati otrokom in njihovim staršem lepote in značilnosti naše sosede Avstrije ter ponesti našo Koroško in Slovenijo skupaj z navadami in kulturo v Avstrijo
- ozavestiti otrokom in staršem dejstvo, kako majhen in dosegljiv je svet izven meja Slovenije,
- krepiti občutek ponosa biti Slovenec, saj kljub svoji majhnosti s poznavanjem jezika in kulture drugih narodov lahko uresničimo vse svoje cilje,
- predstaviti in doživeti podobnosti in razlike med šolskim sistemom v Sloveniji in Avstriji,
- vzpodbujati učenje in aktivno znanje dveh tujih jezikov – nemščine in angleščine,
- spoznavati preživljanje prostega časa pri nas in v Avstriji,

- primerjati, kako praznujemo božič, novo leto, pust in veliko noč v Avstriji in Sloveniji,
- primerjati značilnosti prehranjevalnih navad v obeh državah.

Navedene cilje uresničujemo skozi vse šolsko leto. Vsak obisk dokumentiramo s fotografijami in poročili učencev, z Ljudsko šolo v Škocjanu pa izdamo tudi skupno brošuro z vtisi naših srečanj.

II. PREDSTAVITEV NAČINOV IZVAJANJA MEDKULTURNEGA DIALOGA

1. SODELOVANJE Z LJUDSKO ŠOLO V AVSTRIJSKEM ŠKOCJANU

Z Ljudsko šolo v Škocjanu sodelujemo že šest let. Naši prvi stiki so rezultat avstrijskega evropskega projekta z naslovom Was Europa bewegt. Projekt je že zdavnaj končan, naši stiki pa se ohranjajo in poglobljajo iz leta v leto. Vključeni so peto- in šestšolci naše šole, ki obiskujejo nemški krožek. Redno si pišemo pisma v klasični obliki in se najmanj štirikrat na leto tudi srečamo. Skupaj preživimo dan v predbožičnem času. Na delavnicah izdelujemo okraske, se sladkamo z doma pripravljenim božičnim pecivom in se pogovarjamo o načinu praznovanja pri njih in pri nas. V letošnjem šolskem letu smo se udeležili božične prireditve v Škocjanu, kjer smo zapeli tudi pesem v obeh jezikih.

27. 3. smo šli na skupen izlet v Podzemlje Pece. 15. 5. smo obiskali učence v Škocjanu. Ogledali smo si njihovo šolo in preživeli dopoldan ob jahanju konjev, kar je za naše učence vsako leto prav poseben dogodek. 10. 6. smo na naši šoli gostili učence iz Škocjana. Popeljali smo jih po šoli, predstavili Muzej bralne značke in pisatelja Leopolda Suhodolčana, saj so se tudi oni v tem šolskem letu udeležili projekta Branje moje sanje. V nemškem jeziku so prebrali delo Cepecepetavček in ustvarili zanimiva likovna in literarna dela.

Sodelovanje učencev iz Avstrije v našem projektu Branje moje sanje.

19. 6. pa smo se odpravili na naše zadnje, najtežje pričakovano srečanje, ki ga poimenujemo Kopanje na Klopinskem jezeru.

S pomočjo tega sodelovanja osmislimo učenje nemškega jezika in motiviramo učence za nadaljevanje učenja v obliki izbirnega predmeta.

2. SODELOVANJE Z GLAVNO ŠOLO V ŽELEZNI KAPLI

V letošnjem šolskem letu smo navezali stike z Glavno šolo v Železni Kapli.

26. 1. 2008 smo se s kolažem fotografij učencev in dejavnosti naše šole predstavili na mednarodnem projektu Bilder auf Eis v kraju Weissensee v Avstriji. Ob tej priložnosti smo se z ravnateljem te šole dogovorili za sodelovanje. V ta projekt vključujemo predvsem sedmo- in osmošolce, ki obiskujejo izbirni predmet nemščina.

Že v mesecu februarju smo začeli z dopisovanjem v nemškem in slovenskem jeziku.

4. aprila 2008 pa smo s skupino desetih učencev obiskali šolo v Železni kapli. Udeležili smo se pouka tehnične in tekstilne vzgoje ter uživali v likovni delavnici, kjer smo pod vodstvom gospoda in gospe Potočnik ter lokalnega umetnika ustvarjali abstraktne umetniške slike. S tem dogodkom smo postali del projekta Unser Boot – Naš čoln. Podpisali smo se tudi na čoln, simbol projekta. Med delom so učenci kramljali o tem in onem v nemškem jeziku ter pridno intervjuvali avstrijske učence ter na ta način pridobili informacije za primerjavo šolskega vsakdana v Avstriji in Sloveniji. 9. maja, na dan Evrope, smo na naši šoli imeli otvoritev razstave Naš Čoln. Likovni izdelki različnih šol iz Avstrije in Slovenije so za teden dni obarvali naše prostore, mimoidoči učenci pa so se ustavljali ob čolnu, simbolu enotnosti in povezanosti vseh članic EU. Na ta dan nas je obiskalo tudi pet učencev iz Železne Kaple, ki so se pridružili uri mate-

matike v osmem razredu. 11. 6. 2008 smo se skupaj z vodstvom šole udeležili svečanosti v Železni Kapli, kjer dela, ki so nastala v okviru projekta Naš čoln, krasijo betonsko ograjo ob potoku Bela, ki teče skozi kraj. Ob tej priložnosti nam je ravnatelj, gospod Ojster, predal tudi likovna in literarna dela, s katerimi šolarji sodelujejo v projektu Branje moje sanje.

S ponosom pa pričakujemo 3. julij 2008, ko bo na povabilo gospe Katje Jerman, sekretarke Komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu, razstava postavljena v prostorih Državnega zbora.

3. DIALOG TOUR

Ravnatelj šole v Železni Kapli nas je povabil, da se udeležimo avstrijskega nacionalnega projekta z naslovom Dialog Tour, ki poteka v okviru evropskega leta medkulturnega dialoga. Mesec dni trajajoč projekt nosi geslo: Dialog Tour po vsej Avstriji, medsebojno živeti-govoriti-praznovati, skupaj doživimo raznolikost.

Ob obisku predsednika RS dr. Danila Türka na Prevaljah

V torek, 22. aprila 2008, smo tri učenke, ki dobro govorijo nemško (Ajda Pogorelčnik iz 8. a, Dominika Jelen iz 7. b in Aleksandra Černjak iz 7. b) in mentorica preživele nekaj zanimivih trenutkov na tej razgibani prireditvi v Celovcu. Pozdravili so nas avstrijska ministrica za šolstvo ter deželni glavar Jörg Heider. Na prireditvi se je predstavila tudi naša šola s svojim plakatom. Pomešale smo se med množico učencev in učenk iz Avstrije, Slovenije in Italije ter se udeležile jezikovne delavnice, kjer so nam učenke Slovenske gimnazije v Celovcu v nekaj korakih približale drobec italijanskega jezika.

Mentorica Betina Jamšek

PROJEKT VRTCA: LUTKE IZ ODPADNEGA MATERIALA

Že otroke v vrtcu opozarjamo na problem ravnanja z odpadnim materialom – problem ravnanja z odpadki je večplasten in izvira iz dosedanjega družbenega odnosa do odpadkov. Zadale smo si cilj prispevati k ekološki zavesti o varovanju okolja, ki je vse večji globalni problem. Otrok si skozi projekt pridobiva izkušnjo, kako lahko dejavno prispeva k varovanju in ohranjanju naravnega okolja.

Pobuda za nastanek projekta Lutke iz odpadnega materiala, je bila dana s strani strokovnih delavk na timskem načrtovanju. Otrokom smo želele na nevsihljiv način približati odpadni material, kot nekaj kar lahko znova uporabijo. Zadale smo si cilje, poti, po katerih bomo uresničile cilje, pa so nam pomagali iskati tudi otroci in nas usmerjali, bili so polni idej.

Projekt je trajal tri tedne. Pri izvedbi projekta so poleg strokovnih delavk in otrok sodelovali tudi starši otrok. Njihovo pomoč smo potrebovali pri zbiranju odpadnega materiala, zbiranju literature in informacij o lutkah. Ko smo zbrali dovolj odpadnega materiala, se z njim poigrali, pregledali, smo po razvrščanju materiala prešli na izdelovanje lutk.

Otroci so bili pri odločitvah za izdelavo lutk zelo izvirni, kar se je tudi videlo na končnih izdelkih. Izdelovanje lutk je potekalo individualno in v manjših skupinah. Material za izdelavo lutke so si izbirali sami, prav tako so se sami odločili, koliko lutk

bodo izdelali.

Lutke iz odpadnega materiala so bile enostavne, saj so jim otroci naredili le osnove: glavo (lase, nos, usta, oči), oblačila, nekateri pa tudi roke in noge ter razne dodatke (nakit, rože, trakove itd.).

Otroci so bili zelo zagnani in dobro motivirani, saj jim idej za izdelavo ni zmanjkalo. Z izdelki so bili zadovoljni in so komaj počakali do naslednjega dne, ko so bile lutke suhe, da so jih lahko vzeli v roke in se z njimi poigrali v lutkovnem kotičku.

Pomembno je bilo spoznanje, da lahko odpadni material znova uporabijo oz. predelajo, spoznali so nove pojme in besede (recikliranje, skica, marionetne lutke, ročne lutke, prstne lutke, scena, paravan itd.).

Pri projektne delu je bil poudarek na spoznavanju materiala in izdelovanju lutk iz odpadnega materiala. Osredotočile smo se na izdelovanje, ustvarjalnost otrok in prosto igro z lutko. Tako so se otroci samostojno igrali z lutko – igračo, pri tem uporabili svojo domišljijo in niso bili omejeni s scenarijem ali časom.

Lutke, ki so jih izdelali, so bile otrokom ves čas dosegljive v lutkovnem kotičku, ki smo si ga uredili.

Po končanem projektne delu Lutke iz odpadnega materiala, smo pripravili razstavo na hodniku. Razstava je pritegnila tako otroke kot starše.

Ugotavljamo, da je kljub natrpanosti modernih igračk, otrokom pomembna tista, ki si jo izdelajo sami s svojo ustvarjalnostjo in iznajdljivostjo. Ta igračka je plod njihove domišljije in zasede posebno mesto v otrokovi igri. Prav tako ob vsem trudu, ki ga vložijo, nastane želja, da na njo pazijo in jo ohranjajo. Poleg tega pa smo se na zabaven način naučili veliko o spoštovanju okolja. To znanje bodo lahko prenašali naprej v življenje, postali bolj poslušni do okolja in ga znali ceniti.

Tatjana Grahovac, pomožnica ravnateljice

Naj športni rezultati učencev OŠ Franja Goloba Prevalje v šolskem letu 2007/2008

Športna tekmovanja	Rezultati
ŠKL - tekmovanje za najboljšo odbojgarsko osnovno šolo v skupnem seštevku	1. mesto
ŠKL – odbojka deklice (posamezno)	2. mesto
ŠKL – odbojka deklice + dečki	3. mesto
Področno tekmovanje OŠ v odbojki za deklice	1. mesto
Republiško četrt-finalno tekmovanje OŠ v odbojki za deklice	1. mesto
Republiško pol-finalno tekmovanje OŠ v odbojki za deklice	1. mesto
Republiško finalno tekmovanje OŠ v odbojki za deklice	2. mesto
Področno ekipno tekmovanje v atletiki - deklice	2. mesto
Finalno posamično atletsko osnovnošolsko tekmovanje	Pina Lihteneger, Mojca Kozlar
Državno prvenstvo OŠ v plavanju	Tamara Miler - 2. mesto Staš Slabe – 4. mesto
Področno tekmovanje v malem nogometu - dečki	3. mesto
Področno tekmovanje v mali odbojki - deklice	2. in 3. mesto
Državno prvenstvo v krosu-Dnevnikov šolski kros 2008	Ekipno 5. mesto – učenke in učenci letnik 1996 Ekipno 6. mesto - učenke in učenci letnik 1994
Mojca Kozlar Jon Lihteneger Vidmajer Barbara Jevšnikar	6. mesto – posamezno 1. mesto – posamezno 10. mesto – posamezno

Zbral Štefan Peršak

PRIZNANJE ZA NAJBOLJ ŠPORTNO OSNOVNO ŠOLO

V četrtek, 12. 6. 2008, je v Kopru potekala zaključna prireditev šolskih športnih tekmovanj za šolsko leto 2007/2008. Ministrstvo za šolstvo in šport je podeljevalo nagrade za množično in vsestransko sodelovanje mladih v šolskem športu. Zaradi uspešnega udeleževanja na številnih športnih področjih (Šolska športna tekmovanja, Naučimo se plavati, Hura, prosti čas, Zlati sonček in Krpan ...) je naša šola prejela priznanje za **NAJBOLJ ŠPORTNO OSNOVNO ŠOLO**.

Jure Srnko prejema priznanje

UČENCI OŠ FRANJA GOLOBA PREVALJE V TABORIŠČU MAUTHAUSEN

V nedeljo, 18. maja je bila v nekdanjem koncentracijskem taborišču Mauthausen mednarodna komemorativna slovesnost. Ministrstvo za šolstvo in šport, Zveza združenj borcev za vrednote narodnoosvobodilnega boja Slovenije, Koordinacijski odbor žrtev nacističnega nasilja Ljubljana in Taboriščni odbor Mauthausen so izbrali OŠ Franja Goloba Prevalje, da se udeleži slovesnosti in pripravi kulturni program pri slovenskem spomeniku.

Taborišče Mauthausen je bilo ustanovljeno 8. 8. 1938 in bilo osvobojeno 5. 5. 1945. Z mučenjem, stradanjem in drugimi načini so v tem avstrijskem taborišču usmrtili približno 102.800 jetnikov. Med drugo svetovno vojno je v Mauthausnu umrlo 1606 Slovencev, maja 1945 pa je v taborišču dočakalo svobodo 1129 Slovencev, med njimi tudi naš pisatelj Lovro Kuhar-Prežihov Voranc. 29 učencev je skupaj z učitelji in nekaj gosti sodelovalo na osrednji svečanosti. Polurni program, v katerem so se s pesmijo in besedo poklonili spominu, so oblikovali pevci mladinskega pevskega zbora in recitatorji Oš Franja Goloba Prevalje, mentorici Hedvika Gorenšek in Tatjana Mori. Slovesnosti pred slovenskim spomenikom se je udeležila državna delegacija z ministrom za obrambo Karlom Erjavcem, ki je bil tudi slavnostni govornik, prisotni so bili tudi slovenski gardisti. Med številnimi gosti, sta bila tudi preživela taboriščnika Dušan Štefančič in Jože Hlebanja. Po osrednji svečanosti, nas je gospod Hlebanja popeljal po taborišču in nam s svojimi spomini prikazal trpljenje in grozodejstva, ki so bila storjena nad tisočimi ljudmi.

Hedvika Gorenšek

Vtisi učencev:

Ob zastopanju naše države v taborišču Mauthausen, sem imela to čast, da sem zapela slovensko himno. Vzdušje je bilo prav takšno, kot sem pričakovala. Dežne kaplje, ki so padale, so me spominjale na solze, ki so tam bile pretočene med 2. svetovno vojno. Tišina, ki je bila ves čas prisotna, pa me je spominjala na smrt. Med sprehajanjem in ogledovanjem taborišča, sem bila pretresena. Ko sem se spomnila, kako hude čase so tam preživljali in kako so trpeli, sem bila ogorčena in zelo žalostna. Taborišče je bilo res veliko in kar dolgo smo potrebovali, da smo si ogledali vse. Priznam, sama se tja ne bi odpravila nikoli. In če ne bi bila tam, se ne bi nikoli zavedala, kaj so tam preživljali. Zato sem ponosna, da sem bila ena izmed učenek, ki se je udeležila te slavnostne komemoracije in ogleda taborišča.

Ditka

Udeležba na proslavi v Mauthausnu je bila zame izkušnja, ki je ne bom pozabila.

Bilo je lepo, a hkrati boleče, ko sem videla preživele jetnike, ki so polagali vence in jokali.

Tudi slike, ki smo si jih ogledali v taborišču, so kazale obup in trpljenje. Najbolj pa me je zbolelo, ko sem izvedela, kako so iz kamnoloma po »stopnicah smrti« nosili zelo velike in težke skale in kako so jetnike usmrtili v plinskih celicah.

Ema

Zgodilo se je, trajalo je in končalo se je. Terjalo je številne slovenske žrtve. Trpeli so, da mi lahko danes živimo v razkošju. Kaj se je dogajalo, si danes človeški um skoraj ne more predstavljati. Za nas, ki smo si to imeli možnost ogledati, izvedeti pričevanja od človeka, ki je v tem taborišču bil, je bilo za vse nas grozljivo. Upam, da se take zgodbe ne bodo več ponovile. Mauthausen je bil zame grozljiva izkušnja, a vendar sem se veliko naučila.

Vanja

18. maja smo se ob štirih zjutraj odpeljali v Avstrijo v Mauthausen. Prispeli smo okrog devete ure. Šli smo v taborišče in nato do slovenskega spomenika, kjer smo učenci imeli kratek kulturni program. Z recitacijami in zapetimi pesmimi pevskega zbora smo počastili spomin. Slavnostni govornik je bil minister Karel Erjavec. Po proslavi nam je gospod, ki je bil zaprt v tem taborišču, razkazal vse prostore. Najprej se niti nisem zavedala, kako kruto je bilo v taborišču, a ko sem videla plinsko celico, krematorij in krute slike, sem se zavedala, kako lepo nam je danes. Mislim, da se kaj takega, kot se je dogajalo v tem taborišču, ne sme zgoditi nikoli več.

Petra

MOHORJAN KONCERTIRAL V RIMU - VATIKANU V POČASTITEV SLOVENSKEGA PREDSEDOVANJA EU

Slovensko veleposlaništvo pri Svetem sedežu v Vatikanu je v četrtek, 8. maja 2008, priredilo koncert v počastitev slovenskega predsedovanja Evropski uniji. Veleposlanik dr. Ivan Rebernik je povabil naše društvo, da priredi ta koncert, kar je lepo priznanje za kulturnike občine Prevalje.

V koncertnem programu so sodelovali:

- Študentski mešani pevski zbor »Mohorjan« Prevalje, dirigentka Helena Buhvald,
- mezzosopranistka Valentina Ovnič,
- tenorist Marjan Trček,
- skladatelj Maks Strmčnik - orgle,
- trobentača Jurij Gradišnik in Jani Lorber,
- Godalni kvartet Feguš iz Maribora.

Koncert je bil v cerkvi Collegio Teutonico di Santa Maria in Camposanto. Nastopajoči so izvedli dogovorjeni koncertni program. Koncerta so se udeležili predstavniki štiridesetih ambasad v Vatikanu, številni duhovniki in Slovenci živeči v Vatikanu in Rimu. Na koncertu je bil prisoten tudi kardinal dr. Franc Rode.

Poleg omenjenih gostov in udeležencev koncerta so se tega koncerta udeležili tudi spremljevalci nastopajočih, člani KD »Mohorjan« in naši simpatizerji. Poleg 49 nastopajočih je bilo v Rimu na tej turneji 106 udeležencev. Nastopajoče in ostale spremljevalce je na to pot v Rim pospremil tudi naš župan dr. Matic Tasič. Veleposlanik dr. Ivan Rebernik je na začetku koncerta pozdravil vse navzoče in spregovoril o pomenu tega koncerta, ki je bil posvečen slovenskemu predsedovanju EU. Ob koncu koncerta se je vsem nastopajočim zahvalil kardinal dr. Franc Rode. Župan Občine Prevalje in predsednik društva sta kardinalu Francu Rodetu izročila spominsko darilo - plaketo Primoža Trubarja, slikarsko mapo domačega akad. slikarja Franja Goloba in

fotomonografijo Po poteh koroške kulturne dediščine.

Koncert je občinstvo zelo lepo sprejelo in nastopajoče nagradilo z dolgim aplavzom.

Veleposlanik dr. Ivan Rebernik je sprejemal številne čestitke in pohvale za tako odličen koncertni večer. Prepričani smo, da so nastopajoči odlično opravili zaupano nalogo in častno zastopali našo domovino, našo kulturo, hkrati pa tudi domači kraj in delo naših kulturnih društev. Vsi nastopajoči so se za ta koncert temeljito pripravili. Občinstvu so priredili koncert na visoki umetniški ravni. Pohvaliti moramo odlično organizacijo našega veleposlaništva, saj je vse potekalo po dogovorjenem programu. Posebej moramo pohvaliti našega rojaka, veleposlanika dr. Ivana Rebernika, ki se je osebno močno angažiral za ta projekt.

Celotna koncertna turneja v Rim je uspešna. Vsem udeležencem te poti, še posebej pa vsem nastopajočim, bodo ostali nepozabni

vtisi na kvaliteten koncert, navdušenje poslušalcev, na dobro vzdušje na celotni poti in na čas bivanja v Rimu. Lahko trdimo, da so bili mohorjani uspešni ambasadorji slovenske kulture – v letu predsedovanja RS Evropski uniji in v letu medkulturnega dialoga – in odlični poslanci bogate kulturne dejavnosti naše občine Prevalje.

Hvala Ministrstvu za zunanje zadeve, JSKD RS in Občini Prevalje za sofinanciranje tega pomembnega kulturnega poslanstva.

Veseli smo kvalitetne rasti naših mladih morohjanov, saj koroško zborovstvo z njimi dobiva svojega resnega predstavnika v slovenski zborovski piramidi. To je nedvomno zasluha vseh zavzetih mladih pevcev in nji-

hove voditeljice. Čestitke torej za vso vloženo delo v zborovo rast. Prevaljska zborovska ljubiteljska kultura ni le najmočnejša, tudi vse kakovostnejša je. Petje vresovcev, karantank in mladih mohorjanov nam to potrjuje. In ob njih je potrebno omeniti tudi perspektivne solistične ambicije Valentine Ovnič, ki je svojim nastopom močno presenetila in opozorila nase, in na gimnazijko Matejo Potočnik, ki s svojo pridnostjo stopa po šolskih solopevskih stopnicah in nas razveseljuje s svojim petjem. Zborovodkinja Helena Buhvald se bo z "vatiškanskim" koncertnim programom v torek, 12. junija 2008 predstavila na svojem diplomskem koncertu na Akademiji za glasbo, kjer bo

zagovarjala svojo diplomu. Nedvomno ji že sedaj čestitamo k uspešnemu nastopu in zagovoru diplomske naloge. S tem se bo širok krog akademskih glasbenikov iz našega kraja in doline razširil in sprejel medse novo članico. Da bi je le ne izgubili in da bi ostala zvesta svojemu kraju, svojim pevcem in da bi svoje talente in pridnost razdajala za glasbeno vzgojo naše mladeži. To bodi želja kulturnikov, ki jim je kaj za kulturno podoba kraja in naših ljudi. Dolžnost okolja pa je, da jo podpiramo in pomagamo pri njenem delu.

Jožko Kert, predsednik KD Mohorjan
Foto: Klemen Gorenšek

VARSTVO STAREJŠIH – SOLIDARNOST, SOŽITJE IN KAKOVOSTNO STARANJE

Zelena knjiga Sveta Evrope z naslovom Odziv na demografske spremembe: nova solidarnost med generacijami opozarja na vso resnost položaja, v katerem se Evropa danes sooča z demografskimi spremembami, ki so po svojem obsegu in teži brez primere. Takšna opozorila vsebuje tudi Strategija varstva starejših do 2010 v Sloveniji. Odveč je naštevati tudi skrb zbujajoče podatke o naglem naraščanju deleža tretje generacije, ker o tem poročajo številni mediji domala vsak dan. Gre bolj za vprašanje, kako preživeti naraščajoči prepad med generacijami, med dožemanjem nove realnosti globaliziranega sveta, ki ima vedno manj socialnega čuta za sočloveka, zlasti starega človeka. Še včeraj samoumevno odhajanje v pokoj pri petdesetih ali malo čez danes zveni kot pravljica, danes se problematizira upokojevanje šestdeset- petinšestdeset letnikov. Vedno več nestrpnih piscev zahteva podaljšanje aktivne delovne dobe, izenačitev pogojev med spoloma in podobno. Pri tem navajajo skrb zbujajoče statistične podatke in na teh strašljiva predvidevanja do leta 2030, celo do leta 2050. Sklicujejo se na podaljševanje življenja in vsemogoče zamisli, kako aktivirati starejše.

Vprašamo se lahko, kako in zakaj sploh? Vseskozi me preveva občutek, da drvimo iz skrajnosti v skrajnost, da s svojim drvenjem skozi čas in za denar nimamo več pravega občutka za realnost. Prav je, da smo realni, vendar z občutkom za pravo mero. Za kaj gre pri vsem tem? Pri predvidevanjih npr. števila novih rojstev in s tem v zvezi števila prebivalstva temelji ocena na številu rojenih v preteklih, recimo deset letih. Ampak mladi so, glede na možnosti študija in s tem povezane kariere v tem času prestavljali rojevanje na čim kasnejši čas, na skrajni biološki čas, bi lahko rekli, in število rojstev je začelo naraščati in ta trend se bo nadaljeval, ker te praznine za zamik pač ni več. Torej gre za prvo napačno predpo-

stavko, na kateri temeljijo napovedi demografov tudi do leta 2050. Druga napačna predpostavka je, da so starejši, recimo nad 60 let v povprečju, sposobni za delo do petinšestdesetega leta in še čez, skratka v nedogled. Napaka! Ne rečem za kakšne akademske sfere, ko niso potrebni in takoj vidni učinki njihovega dela, ali za kakšna krajša ali občasna dela, ki jih starejši zmorejo v občasnih obdobjih boljšega počutja in za druge svetle izjeme, ko so starejši sposobni delati v pravem pomenu besede do pozne starosti, ampak v teh primerih gre bolj za izjeme, ki potrjujejo pravilo. Ljudje resda živimo dalj časa, vendar se življenje podaljšuje zaradi zdravniških posegov, obilja zdravil in podobno, česar včasih ni bilo ali pa vsaj manj, sposobnosti za delo pa niso nič večje kot nekdaj ali pa vsaj ne bistveno večje. Vemo, da delodajalci, vsaj v Sloveniji, starejših pač ne 'šparajo' in od njih pričakujejo enake rezultate kot od mlajših, kar pa le-ti enostavno ne zmorejo več, zato prihaja do osebnih travm, še pogostejših bolniških odsotnosti in pogostih trajnih ne-

popravljivih obolenj. Takšnih napačnih predpostavk in zahtev, na katerih temeljijo črnooglede napovedi, zlasti mladoekonomistov in njim podobnih, bi lahko naštel še veliko. Da pa bilo najprej treba zaposliti mlade brezposelne, zlasti na obrobjih Slovenije, da jih ne bi bilo potrebno preživljati starejšim, da bi uredili fleksibilnejše zaposlovanje in razmere, v katerih se bi 'slab' delavec bolj bal za svoje delo, da bi bilo potrebno uveljaviti ustreznejšo davčno politiko in takšne razmere, da pogoltni kapital ne bi terjal delo zaposlenih v čedalje daljšem delovnem času za čim manjše plačilo in podobno, pa je od akterjev takšnih napovedi slišati zelo malo ali pa nič.

Načrtovalci takšnih in drugačni napovedi, v katerih so starejši videti kot čedalje večje breme in ovira za hitrejši razvoj, bi morali pogostejše zahajati v konkretna delovna okolja, iz katerih bi črpali svoja spoznanja.

V sredini, iz katere izhajam in iz katere v kratkem tudi odhajam, je kar nekaj razlogov za takšno moje razmišljanje. V Domu starejših je že sedaj nekaj starejših delavk okrog petdesetega leta, ki komaj še zmorejo npr. delo negovalke in podobna dela. Že pred tem obdobjem se pojavljajo daljši bolniški izostanki in invalidski postopki. Ali bodo te delavke pri šestdesetih ali celo petinšestdesetih še sposobne oskrbovati uporabnike, med katerimi (in tudi v drugih domovih za starejše), da bo absurd še večji, nekateri niso stari niti šestdeset let. Pa to ne velja samo za fizične delavke, tudi takšni z drugimi poklici so nekateri, ki so stari komaj kaj čez petdeset, pri današnjem tempu dela in kadrovskih normativih ter nenormalnemu administriranju s strani države, delovno pregoreli, da ne rečem na pol psihično uničeni.

Ob vsem tem naj bi razvijali nove modele pomoči družini s starim človekom, nove človeku prijazne programe oskrbe starih ljudi in druge podporne socialne mreže za kakovostno staranje in sožitje generacij v občini, krajevni skupnosti, programe za oskrbo starih ljudi, ki so vezni člen med družino in institucionalnim varstvom (dnevno varstvo, oskrbovana stanovanja, socialna oskrba in nega na domu, začasno varstvo za oddih svojcev...), kakor izhaja iz navedene strategije varstva starejših? Za katere ljudi pa, če bomo skoraj vsi še na 'šihu'?

Ivan Penec, direktor Doma starejših Na Fari

V DOMU STAREJŠIH NA FARI RADI PREPEVAMO

Vsi, ki radi obiščete naš Dom, veste, da se pri nas pogosto sliši pesem. Včasih je to pesem nastopajočih, številnih pevskih zborov od blizu in daleč, pogosto je to pesem skupine Rute, ki jo sestavljajo zaposleni Doma, največkrat pa je to pesem, ki jo prepevajo naši stanovalci/ke, člani-ce MePZ »Komis«. Pevski zbor »Komis« deluje v Domu starejših že pet let. Sestajamo se vsak ponedeljek po eno uro in pridno vadimo. Z nastopi popestrimo prireditve v Domu, prepevamo ob praznovanju rojstnih dni stanovalcev in s pesmijo razveseljujemo stanovalce na oddelku, ki se prireditev ne more-

jo udeležiti. Veseli smo, da naše druženje ob pesmi popestri naš prostovoljec, gospod Franc Klemenc, ki nas spremlja s harmoniko. Takrat se naša pesem sliši tudi v najbolj oddaljen kotiček Doma. Druženje ob prepevanju nam pomaga, da pozabimo na tegobe, ki jih prinaša življenje, z veseljem zapeta pesem pa nam privabi smeh na usta in obudi spomine na mladost.

Poleg prireditev v Domu in v bližnji okolici, pa se vsako leto udeležimo tudi revije pevskih zborov socialnovarstvenih zavodov Slovenije. Revija je tekmovalne narave. Strokovna komisija ocenjuje vse zборе in na koncu razglasi zmagovalca, zato se zberemo vsako leto v drugem izmed Domov za starejše v Sloveniji, v tistem, iz katerega prihaja zmagovalni zbor. In tako smo bili v sredo, 11. junija povabljeni na 15. revijo pevskih zborov v Ljutomer, v osrčje Prlekije. Ljutomer je daleč naokoli znan po dobrem vinu, kasaških konjih in prvem slovenskem taboru, ki so ga prvič organizirali leta 1868, letos praznujejo torej 140. obletnico ustanovitve. Ob prihodu sta nam dobrodošlico izrekla direktor Doma starejših občanov Ljutomer in župan občine Ljutomer. S pesmijo »Slovenec sem« nas je pozdravilo štirinajst zborov, ki so na dosedanjih revijah že zmagali. Potem pa se je začelo zares. V tekmovalnem delu je sodelovalo 23. zborov. Mi smo se predstavili s hudomušno pesmijo: »Šmentano dekle« in moram reči, da smo se dobro odrezali, zmagali pa so pevci Mepz iz Koroškega Doma starostnikov Črneče. Veseli smo, da nam drugo leto ne bo treba na drugi konec Slovenije, ampak se bomo odpravili kar k našim sosedom. Iskreno jim čestitamo in naj za vse velja pregovor: Kdor poje, slabo ne misli«.

Petra Jamnik Kobolt, koordinatorka socialne oskrbe

DRUŠTVO ALTRA - ODBOR ZA NOVOSTI V DUŠEVNEM ZDRAVJU

Altra v slovenskem prostoru na področju duševnega zdravja deluje že od leta 1988. Najprej kot Odbor za družbeno zaščito norosti, leta 1993 pa se je društvo preimenovalo v Altra – Odbor za novosti v duševnem zdravju s sedežem v Ljubljani.

Društvo Altra je nevladna, nepolitična, neprofitna, humanitarna organizacija in izvajamo dopolnilne programe socialnega varstva. Na Koroškem smo prisotni od začetka leta 2001. Naš glavni cilj je celostna ponudba storitev in pomoči osebam s težavami na področju duševnega zdravja in drugim osebam v stiski. V ta namen smo vzpostavili Center za razvoj programov duševnega zdravja v skupnosti na Prevaljah.

Izhajamo iz temeljnih vrednot in načel, ki jih danes pri načrtovanju storitev na področju duševnega zdravja ni mogoče prezreti; socialna pravičnost, solidarnost, možnost izbire storitev in služb socialnega varstva, ohranjanje dostojanstva ljudi in preprečevanje socialne izključenosti. Uporabniki potrebujejo službe, ki delujejo

v njihovih lokalnih skupnostih in način delovanja služb mora biti usmerjen v uresničevanje uporabnikovih pravic in želja.

Prizadevamo si za transformacijo in posodobitev psihiatrije, za ukinitve velikih ustanov na obrobju in ustanovitve manjših enot, ki nudijo možnost individualnega pristopa. Zagovarjamo in izvajamo takšne oblike pomoči, ki osebe v stiski ne iztrgajo iz vsakdanjih družinskih in prijateljskih vezi, temveč mrežo stikov še razširijo.

Sodelujemo z ostalimi nevladnimi organizacijami in z različnimi, za posamezna področja pristojnimi institucijami, kot so: Centri za socialno delo, lokalne skupnosti, Uradi za delo, Psihiatrične bolnišnice, Zavod Hrastovec-Trate, zdravstvenimi domovi in Fakulteto za socialno delo (smo tudi učna baza za njihove študente). S svojim delovanjem si prizadevamo za destigmatizacijo vseh na rob potisnjenih skupin prebivalstva, s poudarkom na osebah z dolgotrajnimi psihosocialnimi tiskami in za odpravljanje vseh predsodkov glede duševne bolezni, tako v vsakdanjem življenju kot na ravni znanstvenih mitov. Opozarjamo na neustrezno ekonomsko pozornost družbe pri obravnavanju potreb uporabnikov iz posebej ranljivih skupin in si prizadevamo za spremembo zavesti, kulture in govora o norosti.

PROGRAMI

Znotraj društva poteka več različnih projektov, ki se med seboj povezujejo in dopolnjujejo.

Stanovanjske skupine so najstarejši projekt našega društva. Nastanitev v stanovanjskih skupinah je zamišljena kot prehodna oblika na poti v samostojno življenje, za nekatere pa pomeni tudi stalno rešitev (predvsem za starejše stanovalce) stanovanjskih težav. Nastale so kot odgovor na dolgotrajne stiske in potrebe ljudi, ki jih niso zadovoljivo reševale druge oblike pomoči v skupnosti. So oblika sobivanja in sožitja ljudi, ki imajo dolgotrajne psihosocialne težave. V njih ljudje zadovoljujejo svoje potrebe na eksistenčni in socialni ravni in ob podpori strokovnih delavcev osvajajo nove spretnosti in prevzemajo odgovornost za lastno življenje. Umeščenost stanovanjskih skupin v urbano okolje zagotavlja večjo povezanost stanovalcev z ostalimi ljudmi in preprečuje stigmatizacijo,

Program Svetovalnice vključuje podajanje informacij o obstoječih oblikah pomoči v regiji in širšem slovenskem prostoru ter strokovno svetovanje ljudem v stiski in njihovim svojcem.

Dnevni center: namen programa je vzpodbujanje in izvajanje različnih prostočasnih aktivnih oblik druženja, ki spodbujajo proces resocializacije, višjo kakovost življenja, kreativnosti in odpravljajo posledice hospitalizacije. Z obiskovanjem dnevnega centra, se ustvarja možnost, da uporabniki izmenjajo svoje izkušnje in pridobijo nove.

Program usposabljanja na delovnem mestu: smiselno in plačano delo praviloma zagotavlja osebi trdnjšo duševno zdravje. To ugotavljamo preko analiz rezultatov dela z uporabniki v vseh naših programih in projektih, ki so namenjeni ljudem z dolgotrajnimi težavami v duševnem zdravju. Do enakih ugotovitev prihajamo vsakokrat po vključitvi težje zaposljivih oseb na različna delovna mesta v naši organizaciji po pogodbi z Zavodom RS za zaposlovanje. Program razvijamo na podlagi analize potreb uporabnikov po novih oblikah rehabilitacije, pri čemer izhajamo iz širše strategije razvoja služb za področje duševnega zdravja. Pri konkretnem reševanju težav posameznika se strokovni delavci povezujemo z lokalno in širšo skupnostjo, institucijami, izbranimi zdravniki in psihiatri, ki tako postanejo del razširjenega strokovnega tima. Tudi prostovoljci imajo pomembno vlogo pri izvajanju programov, saj prispevajo k širitvi socialne mreže uporabnikov in jih spodbujajo in spremljajo pri vključevanju v različne dejavnosti v skupnosti.

Izvajanje programov društva finančno omogočajo: Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve (MDDSZ), Fundacija invalidsko humanitarnih organizacij (FIHO), Zavod RS za zaposlovanje, prispevki občin, sredstva pridobljena s strani donatorjev.

Nataša Pečnik, vodja enote Prevalje

TUDI NA LEŠAH IMAMO DEFIBRILATOR (APARAT ZA OŽIVLJANJE)

Donator dr. Bojan Jezernik je krajanom Leš podaril defibrilator.

Naša naloga pa je bila, da smo našli zanj ustrezen prostor. S predstavnikom reševalne postaje Petrom Kordežem smo našli zanj ustrezen prostor v vetrolovu podružnične osnovne šole na Lešah. Ob soglasju vodje šole Leše Suzane Pušpan, ravnateljice Osnovne šole Franja Goloba Prevalje Mire Hancman ter vodstva občine Prevalje župana dr. Matica Tasiča in tajnika Stanka Kumpreja, smo dobili dovoljenje za namestitev. V četrtek, 5. 6. 2008 ob 18.00 uri, so nam reševalci

predstavili defibrilator in nas poučili, kako se uporablja. Predstavitve se je udeležil donator dr. Bojan Jezernik, župan občine Prevalje dr. Matic Tasič, tajnik občine Prevalje Stanko Kumprej, učiteljice podružnične osnovne šole Leše ter krajan Leš. V mesecu septembru bodo reševalci za krajane Leš pripravili triurni tečaj iz nujne medicinske pomoči - oživljanja.

Prostor, kjer je nameščen aparat, je zaradi varnosti pod video nadzorom.

Jože Kupljen, predsednik krajevne skupnosti Leše

DELOVANJE ORGANIZACIJE 'RDEČI KRIŽ' NA PREVALJAH

RDEČI KRIŽ je humanitarna organizacija z dolgoletno zgodovino. Mednarodni cilji so v uresničevanju naslednjih temeljnih načel: humanost, nepristranost, nevtralnost, neodvisnost, prostovoljnost, enotnost in univerzalnost. Rdeči križ Slovenije uresničuje mednarodne cilje preko mreže Območnih združenj RK, ki po posameznih regijah združujejo občinske in krajevne organizacije RK. Območno združenje RK Mežiške doline s sedežem na Ravnah na Koroškem združuje sedem lokalnih društev RK s sedeži v Črni, Žerjavu, Mežici, Lešah, Prevaljah, Kotljah in Ravnah na Koroškem. Vsa lokalna društva delujejo popolnoma prostovoljno, le za območno združenje je organizirana profesionalna delovna skupnost, ki jo sofinancirajo vse štiri občine Mežiške doline. Območno združenje RK izvaja na podlagi Zakona o RK nekatera javna pooblastila, ki so vezana na mednarodne konvencije in reševanje v primerih izrednih in drugih elementarnih nesreč. V programu območnega združenja je organizacija različnih tečajev prve pomoči, organizacija krvodajalskih akcij, skrb za vzgojo podmladka in izvajanje socialnega programa. Sredstva za konkretne pomoči se stekajo iz različnih državnih in mednarodnih virov, iz članarin posameznikov in iz prostovoljnih prispevkov fizičnih oseb in donatorjev. Letno se razdeli čez 700 paketov iz sredstev FIHO za območje, za Prevalje po razdelilniku 104. Iz intervencijskih zalog EU je bilo za Prevalje razdeljenih 1.489 kg hrane / moka, riž, sladkor, testenine, keksi, zдроб/ in 1.771 litrov mleka. Za delitev vsega navedenega je pisarna / skladišče v prostorih KGZ večkrat letno obiskana.

Iz lastnih sredstev je Občinska organizacija RK Prevalje še dodala prehrambenih paketov v vrednosti 1.920 E za socialno ogrožene in najstarejše občane. Za 870 E pa je bilo poravnanih položnic tistim, ki so zapadli v hude stiske. Prostovoljci bodo še naprej sodelovali pri izbiranju članov in prostovoljnih prispevkov za blazitev socialnih tisk občanov.

Ivanka Komprej, predsednica OO RK

KRAJI LJUDJE DOGODKI

20 LET KONJEREJSKEGA DRUŠTVA »POLJANA«

Konjerejsko društvo Poljana je bilo ustanovljeno pred dobrimi dvajsetimi leti, 17. januarja 1987 na Poljani. Poglavitna naloga je vzreja pasemskih konj. Naše članstvo sega od Javorja, Bistre, Podpece, Dravograda, do Slovenj Gradca. Trenutno šteje skoraj 100 članov in članic, število konj je trenutno 52. Člani našega društva so obenem tudi rejci konj, vzgajajo pa jih največkrat kar na svojih kmetijah. Naše društvo je pobrateno s konjerejskim društvom iz Krškega ter s konjerejskim društvom iz Škocjana na avstrijskem Koroškem. Ponosni smo na večletno sodelovanje. Dragocene so izkušnje, ki jih delimo z drugimi društvami, ponosni smo na svoje konje na razstavah, še posebej, kadar so ti med najboljše ocenjenimi. Z ogledi kobilarn od Pibra (Avstrija) do Lipice združujemo prijetno s koristnim. Člani našega društva se redno udeležujejo turističnih prireditev, prisotni smo na srečanjih državnikov pod Najevsko lipo s »štehvanjem«, ki je star koroški običaj in izhaja iz Bistrice v Zili, za mladoporočence z veseljem vprežemo konje v okrašeno kočijo in jih popeljemo na nepozabno vožnjo, s prevozom pa ob letu priskočimo na pomoč Božičku.

Konjerejsko društvo Poljana pridobiva finančna sredstva iz članarin in skromnih donacij občin Prevalje in Mežica, vodenje je zaupano predsedniku, tajniku - blagajniku ter sedečlanskemu izvršnemu odboru. Predsednik konjerejskega društva je Valentin Pavše.

Marija Stacher

Foto: Stanko Mravljak

ŠENTANEL, VAS TURIZMA IN RAZVOJA

V krajevni skupnosti se je v tem času dogajalo veliko aktivnosti, ki smo jih vodili in organizirali člani sveta KS Šentanel z ostalimi društvi na vasi in zainteresiranimi krajanji.

V mesecu juniju praznujemo krajevni praznik. Ob tej priložnosti smo izvedli precej športnih in kulturnih dejavnosti. V lanskem letu smo imeli dan odprtih vrat v Povhovem mlinu in kulturno prireditev s kulturnim programom v gostilni Marin. Dva dni pa smo namenili športu in rekreaciji. V soboto smo se predali športnim igram pri Pečnikovi »brunarci«, v nedeljo pa smo organizirali prvi Kolesarski vzpon v Šentanel. Letošnje leto smo zaznamovali z etnološko prireditvijo, saj so pri Dvornikovih odprli prenovljeni Kmečki muzej. Veseli smo bili tudi, da se je pri »našem Povhovem mlinu« ob pomoči Kulturnega društva Prevalje in Občine Prevalje odvijala tudi velika in pomembna kulturna prireditev ob 500-letnici očeta slovenske knjige Primoža Trubarja. Tudi na športnem področju smo letos izvedli športne igre in drugi Kolesarski vzpon v Šentanel, ki je štel tudi za Koroški pokal za vzpone z gorskimi kolesi. Ob božično novoletnih prazničnih dneh smo poskrbeli za svetlobno okrasitev Šentanela in s pomočjo društev v kraju organizirali nekaj pevskih, glasbenih in kulturnih prireditev.

Skupaj z Občino Prevalje smo asfaltirali ceste v sami vasi Šentanel pa vse do Gornikove kapelice, le delno pa je dograjena čistilna naprava v vasi. V spomladanskih dneh smo skupaj s krajanji in učenci OŠ Šentanel poskrbeli za čistejšo okolje v kraju. Pred prvomajskimi prazniki pa smo v kraju postavili »maj-pam«, ki nas spominja na praznovanje delavskega praznika.

V največjo čast pa si krajanji štejemo, da je v jeseni v Šentanel prišel na otvoritev ceste prometni minister Žerjav, še večja čast pa nas je doletela, ko se je na vasi ustavil sam predsednik države gospod Danilo Türk. Pa ne samo ustavil, na naši turistični kmetiji Mikl je poizkusil koroške kulinarčne dobrote. Po postanku v centru vasi se je rokoval s člani sveta KS in ostalimi prisotnimi krajanji. Ob prijatnem pogovoru z nami in ogledom »Kajžice« s koroškimi spominki, nam je pokazal tudi veliko poznavanje naših krajev, predvsem pa tudi koroške kulinarike. V pogovoru z njim smo dobili še večjo voljo do nadaljnega dela v kraju.

Tudi za prihodnost imamo kar nekaj ciljev in želja. V tem času v kraju obnavljamo cerkveni zvonik, ki je projekt, »katerega bodo pomnile generacije«, kjer sodelujejo vsi farani, občina Prevalje, finančno pa nam pomaga tudi mariborska škofija in drugi. Ob OŠ Šentanel si želimo skupaj z občino urediti športno igrišče za naše najmlajše krajanje in tudi ostale, ki si želijo rekreacije in koristnega preživljanja prostega časa. Velik problem v kraju pa je internetna povezava in sodobno komuniciranje s svetom. Obstoječe linije so še iz časa »Franca Jožefa« in upamo, da se bomo v bližnji prihodnosti lahko kaj pametnega dogovorili z gospodom Turnškom ali z ostalimi ponudniki sodobnih internetnih tehnologij. V Šentanelu nas čaka še veliko dela. Brez delovnega predsednika Marjana Sonjaka in njegovega izjemnega truda, ne bi bilo take vizije in uspeha

Štefan Peršak, član sveta KS Šentanel

16. SPOMINSKI POHOD SVOBODI IN MIRU V ČAST

Krajevna skupnost Holmec je letos že 16. organizirala spominski pohod Svobode in miru, prireditev se vključuje v vsakoletno slovesnost ob koncu druge svetovne vojne na Poljani. Ko smo se s prijatelji odpravili od doma, sem se spraševal, koliko pohodnikov bo udeležilo pohoda. Sonce je s svojimi toplimi žarki obsijalo pokrajino in pri Kraljevem križu, zbornim mestom, kar nisem mogel verjeti, kakšno število pohodnikov je čakalo pri Kraljevem križu. V glavnem so bili iz Mežiške doline, zelo vesel pa sem bil pohodnic rekreacijske skupine DU Prevalje. Predstavil sem jim pot, povedal, kje se bomo ustavljali in se tudi okrepčali, nikakor pa ne bomo spregledali lepih razgledov preko meje proti Libuškem polju in seveda domačih robov. Osnovna šola je ta dan organizirala športni dan in ni bilo problema, kdo bo zastavonoša. Vzeli smo v roke slovensko, občinsko in evropsko zastavo, ki so visoko dvignjene v soncu in rahlem vetru še posebej vabile k živahnejšemu koraku, kar

je še polepšalo množični pohod. Med pohodom se je razlegala pesem, pa pogovori med znanci in radovednost, kolikokrat so bili že na pohodu. Jani Mikeln ima 100% udeležbo, po vsej verjetnosti bi jo imel tudi Stropnikov Ivan – Čaki, ki pa se zaradi zdravstvenih težav ne more več udeleževati pohodov. Prva postaja je bila pri kmetu Boglu (Podričnik Katica Gusti). Presenečeni so bili tisti, ki so prvič sodelovali na tem pohodu, saj so nam gostitelji pripravili dobrote iz krušne peči, pogačo, krape ... Nadaljevali smo pot do nekdanjega mejnega prehoda med Slovenijo in Avstrijo. Na Hamunovem vrhu smo obstali in uživali v lepotah razgledov na Šentanel, Žerjav, avstrijsko Koroško, Svinjsko planino. Pot nas je počasi vodila mimo kmeta Bivca, nato pa smo se po bregu spustili do kmetije Ferjat, kjer ni izostala skupinska slika in imenitna malica (Vogel Vera Ivan), saj so nam postregli z dobrotami, ki jih pripravljajo doma.

Organizirano prav po vojaško v kolono smo vsi zadovoljni s pesmijo in polni dobre volje prišli do spomenika Svobodi in miru, kjer se je ravno pričnela proslava. In prihodnje leto se zopet dobimo, priključite se.

Maks Pučelj, predsednik KS Holmec

**DRUŠTVO INVALIDOV MEŽIŠKE DOLINE
PODRUŽNICA PREVALJE**

Že tretje leto se članice Društva invalidov Mežiške doline Podružnica Prevalje srečujemo vsako sredo v prostorih Društva upokojencev pri krožku ročnih del. Deset do dvanaest članic nas je redno prisotnih. Vse smo mojstrice in hkrati učenke. Nekatere znajo lepo kvačkati ter svoje znanje posredujejo vsem tistim, ki bi se rade naučile te mojstrovine, drugim gre zopet dobro od rok vezenje in pletenje. Ko utrujeni prsti že pridno ustvarjajo, se med nami odpre prijeten pogovor o delu na vrtu, kuhanju, pečenju sladice, kako nas razveseljujejo vnuki ter o vsakdanjih prijetnih in tudi manj prijetnih dogodkih. Taka druženja so koristna in zdrava. Iz nogavic in papirja

nastanejo lepi šopki rož, kvačkani prtički, lepo pleteni copati, kape nogavice in male muce. Ob koncu leta smo izdelale okrog štiristo voščilnic za starostnike in bolne v našem kraju ter jim tako zaželeli zdravja in sreče v novem letu. Ob Jesenskih srečanjih smo v Družbenem domu pripravile razstavo naših izdelkov. Razstavo ročnih del pripravimo tudi vsako leto na našem občnem zboru.

Urška Šalej, mentorica ročnega dela

ŠPORTNO DRUŠTVO ŠENTANEL

Po ustanovitvi ŠD Šentanel smo v letu 2007 pričeli z delom. Kot vsa društva se tudi mi ubadamo s finančnimi težavami, a smo kljub temu v tem letu izvedli kar nekaj aktivnosti.

Najbolj množične športne prireditve smo izvedli skupaj s KS Šentanel ob krajevnem prazniku. Pri Pečnikovi brunarici smo izvedli športna tekmovanja v malem nogometu in odbojki mešane ekipe. Samo tekmovanje pa smo popestrili z družabnim srečanjem. Še bolj množična prireditev pa je bil prvi Kolesarski vzpon v Šentanel, ki smo ga organizirali namesto tradicionalnega Šentanelskega smuka. Le tega smo zaključili s podelitvijo nagrad, pokušino bograča in prijetnim druženjem pri Lipah nad Šentanelom.

Za naše najmlajše krajanke (otroke od treh pa do deset let) smo enkrat tedensko izvajali »telovadbo« v telovadnici OŠ Šentanel. Športna srečanja naših malih otrok smo zaključili s pohodom na turistično kmetijo Mikl na Jamnici, kjer so nas postregli z dobrotami, otroci pa so se lahko veselo igrali v prijetnem okolju. V naslednjih letih si želimo, da bi imeli večje igrišče ob Šentanelski šoli, saj je telovadnica v šoli le manjša jedilnica. Fantje iz našega kraja smo ob petkih zvečer obiskovali malo telovadnico na Prevaljah, kjer smo se skupaj s Prevaljčani preizkušali v košarki, v tako imenovanih trojkah. Želimo si, da bi se nam pridružilo še več udeležencev, predvsem mladih. Člani našega društva smo sodelovali tudi s KS Šentanel in ostalimi društvi v kraju. Pomagali smo ob novoletni

DELOVNI OBISK PREDSEDNIKA REPUBLIKE DR. DANILA TÜRKA V OBČINI

PREVALJE

GALERIJA IN DELAVNICA PORCELANA CATBRYJUR

PO PREVALJAH

SPOMINSKI PARK

OSNOVNA ŠOLA FRANJA GOLOBA PREVALJE

BLIKE SLOVENIJE PREVALJE 28. MAJA 2008

POVHOV MLIN V
ŠENTANLSKI REKI

OBISK V PODJETJU TESNILA
GK, d.o.o., Obrtna cona ŠLOKN

EKOLOŠKA KMETIJA
MIKL JAMNICA

ŠENTANEL

SLOVO

osvetlitvi kraja, ob praznovanju prvega maja pa smo sodelovali pri pripravi in organizaciji kresovanja pri Lipah nad Šentanelom. Vključevali smo se tudi v aktivnosti, ki so jih prirejala ostala društva v kraju in širše.

Letno delo smo sklenili v prijetnem okolju na tako imenovanem »občnem zboru« na turistični kmetiji Mikl. Tu smo pregledali delo v letu 2007 in si zadali smernice za delovanje društva v naslednjih letih.

Štefan Peršak, predsednik društva

OTVORITEV PRENOVLJENEGA DELA KMEČKEGA MUZEJA DVORNIK NA ŠENTANELU

V cerkveni kroniki se Dvornikova kmetija omenja že zelo zgodaj in sicer že v 15. stoletju, torej med prvimi v Šentanelu. Kmetija je bila vedno dokaj napredna, zato se je na njej ohranilo veliko starih orodij, strojev in naprav. Na kmetiji smo že leta 1997 na skednju in v stari hiši uredili zbirko, ki je bila na ogled tako vaščanom, prijateljem in sorodnikom, kot tudi turistom, ki prihajajo v Šentanel. Ker lokacija na skednju ni bila najbolj primerna, smo se odločili, da zbirko prestavimo v del novozgrajene strojne lope. Novi del muzeja je razdeljen na dva dela. V prvem delu, ki se nahaja v prvem nadstropju je predstavitev predelave žita od priprave zemlje pa vse do mletja ter predelave sadja - od sadeža pa vse do mošta oziroma žganja. Drugi del se nahaja v podstrešnem delu strojne lope, v njem pa so predvsem različne domače obrti (kovaštvo, mizarstvo, tesarstvo, sodarstvo, čevljarstvo ...) ter prevozna sredstva in volovska ter konjska vprega. Tretji del zbirke pa je urejen v stari hiši, tu so predvsem predmeti, ki sodijo samo v hišo. Otvoritev in blagoslov novega dela muzeja je bila v soboto 14. junija in sicer v okviru krajevnega praznika Šentanela. Na sami prireditvi so nastopili: Folklorna skupina Luka Kramolc iz Šentanela, mladinski pevski zbor iz Šentanela, otroci OŠ Šentanel, citrarki Eva Gorenšek in Nuša Črešnik vse skupaj pa je povezovala Dominika Peršak. Svoje poz-

drave ter čestitke ob odprtju pa so izrazili: župan občine Prevalje dr. Matic Tasič, predsednik KS Šentanel Marjan Sonjak ter predsednica turističnega društva Mojca Naveršnik, etnologinja Andreja Šipek pa je predstavila samo postavitev zbirke.

Pri ureditvi muzeja so pomagali: Andreja Šipek - postavitev in besedilo, Karla Oder (Koroški pokrajinski muzej enota Ravne) - svetovanje, Blanka Kamnik - oblikovanje. Po uradnem delu je bila še pogostitev ter druženje ob živi glasbi. Na kmetiji se ukvarjamo tudi s predelavo sadja v mošt (jabolčnik), jabolčni sok ter več vrst žganja. Že več let delamo predvsem na kvaliteti. Sodelujemo na raznih ocenjevanjih in smo prejeli že kar nekaj zlatih priznanj lokalnih ocenjevanj in na Dobrotah slovenskih kmetij na Ptuj. Sodelovali smo tudi na ocenjevanju v Avstriji in prejeli srebrno priznanje za mošt ter zlato za sok, obenem pa še priznanje za najboljši sok iz Slovenije.

Damjan Smolak

RAZVOJ

Lizbonska pogodba za Evropsko unijo 21. stoletja

Voditelji Evropske unije so 13. decembra 2007 v Lizboni podpisali novo pogodbo o sestavi in delovanju Evropske unije, t.i. Lizbonsko pogodbo, ter s tem tlakovali pot za učinkovitejšo, bolj demokratično in varnejšo Evropsko unijo. Tako, ki bo kos izzivom 21. stoletja in bo znala odgovoriti na želje in potrebe evropskih državljanov. Zakaj potrebujemo novo pogodbo in kaj nam ta prinaša?

Priprava nove pogodbe je bila potrebna zaradi strinjanja, da je treba način delovanja Unije posodobiti, tako zaradi povečanega obsega nalog v kontekstu razvoja integracije kot zaradi novih izzivov, ki jih

prinašajo sodobne razmere v svetu. V teh so pričakovanja državljanov Evropske unije jasna - ljudje pričakujejo, da se bo Unija učinkovito in hitro odzvala na izzive, ki jih prinašajo podnebne spremembe, vprašanja, povezana z zanesljivostjo energetske oskrbe, spremenjena demografska podoba Evrope ter, med drugim, varnostna vprašanja, ki se porajajo v povezavi z okrepljenim bojem proti terorizmu in organiziranemu kriminalu. Nova pogodba v delovanje institucij EU vnaša spremembe, ki bodo omogočile učinkovitejše odzivanje na omenjenih področjih.

Katere so spremembe, ki jih pogodba prinaša in imajo neposreden vpliv na državljane?

Pogodba v prvi vrsti posodablja delovanje evropskih institucij in postopkov odločanja, s čimer bo omogočeno učinkovitejše sprejemanje zakonodaje. Države članice, zastopane v Svetu EU, bodo na večini področij odločitve sprejemale s kvalificirano večino in ne več s soglasjem. S tem bo odločanje postalo tudi hitrejše. Danes se namreč še vedno dogaja, da med predlogom zakonodaje in njeno uveljavitvijo mine celo

več let.

Da bi omogočili učinkovitejše delovanje Evropske komisije, pogodba predvideva zmanjšanje števila evropskih komisarjev po letu 2014. Nova pogodba daje večjo vlogo in pristojnosti Evropskemu parlamentu, ki bo večino zakonodaje sprejemal skupaj s Svetom EU. Medtem ko pogodba zmanjšuje število evropskih poslancev, bo Slovenija v njem od leta 2009 imela celo en poslanski sedež več (8). Bolj vpeti v delo EU bodo tudi nacionalni parlamenti, saj bodo poslej nadzorovali, ali Unija res ukrepa samo, kadar je ukrepanje na evropski učinkovitejše kot na nacionalni ali regionalni ravni.

Lizbonska pogodba uvaja pobudo evropskih državljanov. Ta predvideva, da lahko milijon državljanov iz večjega števila držav članic Evropsko komisijo pozove k predložitvi predloga na področju, na katerem je po njihovem mnenju potrebno ukrepanje na ravni EU. Pogodbi priložena Listina temeljnih pravic Evropsko unijo zavezuje k spoštovanju temeljnih pravic državljanov.

Z Lizbonsko pogodbo bo EU odločneje in bolj enotno nastopala v svetu. Z imenovanjem predsednika Evropskega sveta in predstavnika za zunanje zadeve in varnostno politiko ter ustanovitvijo enotne

zunanje službe bo EU dobila prepoznaven obraz v svetu. Med nalogami omenjene službe bo tudi diplomatska in konzularna pomoč za državljane EU na potovanju v tretjih državah.

Pogodba vzpostavlja jasno razdelitev pristojnosti med Evropsko unijo in državami članicami, zaradi česar bodo državljani lažje razumeli, „kaj kdo dela“.

Da bo Lizbonska pogodba začela veljati, jo mora ratificirati vseh 27 držav članic. Ciljni datum za začetek veljavnosti pogod-

be je 1. januar 2009, da bi veljala že v času naslednjih volitev v Evropski parlament junija 2009. Države članice so postopek ratifikacije pogodbe že začele. Sočasno s tem pa v večini držav potekajo tudi razprave z državljani o novostih in spremembah, ki jih prinaša.

Ker vemo, da samo pravno besedilo pogodbe ni najlažje branje, vas vabimo, da se za več informacij o pogodbi obrnete na priloženo spletno mesto. Za vse, ki vam je pravniški jezik blizu, je na omenjeni strani

objavljeno tudi prečiščeno besedilo pogodbe.

Več informacij o Lizbonski pogodbi je na voljo na:

- http://europa.eu/lisbon_treaty/index_sl.htm
- http://europa.eu/lisbon_treaty/full_text/index_sl.htm (prečiščeno besedilo pogodbe)

Predstavništvo Evropske komisije v Republiki Sloveniji in A.L.P. PECA, d. o. o.

Zavod Republike Slovenije za varstvo narave Območna enota Maribor

Strokovni predlog ukrepov varstva in aktivnosti za ohranitev naravnih vrednot občine Prevalje

IZ STROKOVNEGA PREDLOGA UKREPOV VARSTVA IN AKTIVNOSTI ZA OHRANITEV NARAVNIH VREDNOT OBČINE PREVALJE

Sprejemu novega Zakona o prostorskem načrtovanju in Operativnega programa – programa upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2007 – 2013 je sledilo prilagajanje vzorcev naravovarstvenih smernic in izboljševanje teh vzorcev preko prvih primerov novih prostorskih načrtov in načrtov rabe naravnih dobrin. Vzorci bodo prešli v splošno uporabo v začetku leta 2008. Zakon o ohranjanju narave (ZON) je pomembno razširil področje varstva nara-

ve glede na prej veljavni zakon o naravni in kulturni dediščini. Sistem varstva vrednot določa več možnih ukrepov ohranjanja. Včasih zadostuje že pogovor z lastnikom zemljišča na kateri je naravna vrednota, saj se ohranjanje te prenaša iz roda v rod.

Zavarovanje je eden izmed ključnih ukrepov za dolgoročno in trajno ohranjanje naravne dediščine. Ne smemo pa zavarovanja razumeti kot strogo rezervatno varstvo brez možnosti rabe. Pritisk intenzivnega kmetijstva je tako velik, da bodo posledice rabe kemikalij in obremenjevanja okolja občutili še naši zanamci. V zadnjih letih je bilo zaradi spremembe rabe in intenzifikacije zemljišč uničenih tudi nekaj edinstve-

nih naravnih vrednot v občini Prevalje. Zato je toliko bolj pomembno čim prej sprejeti konsistentno rešitev za ohranjanje tistih naravnih vrednot, ki so na območju občine še prepoznavne in ustrezajo kriterijem vrednotenja. Le tako bodo lahko naši zanamci ponosni na svet, ki smo ga prejeli v zaupanje od naših prednikov.

PREGLED NARAVNIH VREDNOT V OBČINI PREVALJE

Kaj je naravna vrednota?

Naravna vrednota je poleg redkega, dragocenega ali znamenitega naravnega pojava tudi drugi vredni pojav, sestavina oz. del žive ali nežive narave, naravno območje ali del naravnega območja, ekosistem, krajina ali oblikovana narava. Zlasti so to geološki pojavi, minerali, fosili ter njihova nahajališča, površinski ali podzemni kraški pojavi, podzemne jame, soteske in tesni ter drugi gemorfološki pojavi, ledeniki in oblike ledeniškega delovanja, izviri, slapovi, brzice, jezera, barja, potoki, reke z obrežji, morska obala, rastlinske in živalske vrste, njihovi izjemni osebki ter njihovi življenjski prostori, ekosistemi, krajina in oblikovana narava.

Pri urejanju prostora, rabi naravnih dobrin in varstvu nepremične kulturne dediščine se upoštevajo nekatera splošna načela in principi ohranjanja narave. Naravne vrednote so državnega ali lokalnega pomena. Vsaka naravna vrednota je s pravilnikom o določitvi in varstvu naravnih vrednot označena z: evidenčno številko, imenom, razvrstitvijo, oznako, opredelitvijo, geografsko lokacijo in varstvene razvojne usmeritve.

Gotovo je v občini Prevalje še več dragocene naravne dediščine, kot je popisana in zbrana v registru. Komisija za pripravo Odloka o naravni dediščini bo našla pot do lastnikov le teh in jih pomagala evidentirati. Gre za predlog in prvo seznanitev s povzetkom iz strokovnega predloga ukrepov varstva in aktivnosti za ohranitev naravnih vrednot občine Prevalje, ki ga bomo obravnavali v javni razpravi in po postopku z odlokom določili naravne vrednote v občini Prevalje.

Iz dokumenta povzel: Stanko Kumprej

POVHOV MLIN V ZNAMENJU 500-letnice Primoža TRUBARJA

»LUBI BRATJE INU SLOUENCI«

Številna društva občine Prevalje so v organizaciji KD Prevalje v soboto, 7. junija s prireditvijo »Lubi bratje inu Slouenci« na Povhovem mlinu v Šentanelški reki, obeležila 500. obletnico rojstva Primoža Trubarja. Na prireditvi ob mlinu, ki je vsaj malo simboliziral Trubrajev rojstni mlin, je v asketskem pridigarskem talarju nastopil igralec Anatolij Štern v vlogi Primoža Trubarja. Igralec je na dobro obiskani prireditvi v čast 500-letnice Primoža Trubarja uprizoril samogovor Matjaža Kmecla Trubar pred slovensko procesijo. Predstava je Trubarjev zapuščinski samogovor kot pridiga, ogovor, opomnja in morda celo poduk današnjim rodovom. Slavnostni govornik je bil mag. Vinko Ošlak, sodelovali so še Mitja Šipek kot oče mlinar, pevci Šentanelski pauri, folklori Šentanel, s svojimi izdelki čebelarstvo in sadjarsko društvo ter domači Povhovi. Koroška osrednja knjižnica dr. Franc Sušnik je v mlinu pripravila razstavo o Primožu Trubarju, ki bo na ogled tudi v razstavišču avla v Družbenem domu ob dnevu reformacije. Goste je pri mlinu pričakal srednjeveški pisar Drago Milošević z mlinarjevo knjigo, v katero so se obiskovalci lahko vpisovali z gosjim peresom po srednjeveškem vzoru. Ni bilo enostavno.

G. Jukič

Katerega Trubarja proslavljamo?

»Njegovo družinsko ime Trubar izhaja iz še starejega poklica v njegovem rodu, namreč poklica trobentarja grajskih gospodov. Tako je že Matija Trost v verzih izrazil pomen Trubarjevega priimka:

Derendingen vere je troblja bila: od tod do Slovencev
Trubar je trobil naglas, bukve jim svete pišoč.

In Matjaž Kmecl je v svoji monodrami „Trubar – bridkost po slovensko“ položil junaku svoje igre v usta: „Jaz sem trobenta božja, canora tuba verbi Dei, ki trobi v ta božji svet...“

Tudi tu je Kmecl zadel v polno. Trubar – prej, še pri očetu – Trobar, je bil v resnici neutrudni Božji trobentar v razglašanju njegove besede.

Njegovo krstno ime Primož, po latinsko Primus, pomeni „prvi“. Navidez bi se to rimalo z vsem tem, s čimer ga slavijo vsi tisti, ki sami nočejo trobentati Božje besede v svet, kakor je to s tolikšno predanostjo delal Trubar: da je izdal prvo slovensko knjigo, prvo slovensko pesmarico, prvi prevedel del Svetega pisma, namreč Novo zavezo, prvi zahteval slovensko šolo za vse otroke, prvi sestavil red Kristusove cerkve na Slovenskem, prvi v Evropi videl rešitev spopada s Turki in islamom v tem, da jih z evangelijem spreobrne k Kristusu, ne pa z mečem prisili k umiku.«

*Iz govora mag. Vinka Ošlaka na Polhovem mlinu
v Šentanelški reki v soboto, 7. junija 2008.*

190 LET ODKRITJA PREMOMA NA LEŠAH

Do začetka 19. stoletja je bilo na Lešah le nekaj samotnih kmetij. Leta 1818 pa je dunajski magistratni uslužbenec Blaž Mayer, ki je bil na obisku pri prijatelju iz vojaških let, posestniku Kresniku, pri raziskovanju okolice, odkril ležišča premoga. Pridobil si je zemljiško-knjižno pravico do premogovnega revirja in leta 1820 so začeli s kopanjem premoga.

Leta 1822 so rudarske pravice kupili bratje Rosthorn, ki so začeli v velikem obsegu odkrivati sloje premoga in urejati eksploatacijo. Rudnik se je začel močno širiti, ko so v prevaljski železarni odkrili način, kako lahko z leškim premogom pudlajo in valjajo železo; tako je leški premogovnik postal energetska osnova prevaljski železarni. V tem obdobju so speljali na Leše tudi cesto, da so po njej lahko prevažali premog do Prevalj, kasneje pa po pobočju hriba še konjsko železnico, ko so to opustili, pa še ozkotirno železnico.

V petdesetih letih devetnajstega stoletja je bil leški premogovnik, po proizvodnji premoga, največji premogovnik na Slovenskem. Leta 1847 so v vseh slovenskih rudnikih nakopali trikrat manj premoga kot na Lešah: Leše 33.200 ton, Hrastnik 1.500 ton, Kočevje 57 ton, Liboje 1.059 ton, Trbovlje 820 ton in Zagorje 9.400 ton. Tudi kvaliteta premoga je bila zelo dobra, najboljše vrste leških premogov so imele kalorične vrednosti okrog 5.400 kcal/kg. Leta 1862 je bilo največje število zaposlenih 910 delavcev, največ premoga pa so nakopali leta 1882, 70.000 ton. Ker so se v rudniku pogosto dogajale tudi nesreče, so na Lešah leta 1858 prvi v Mežiški dolini ustanovili Bratovsko skladnico, ki je pomagala rudarskim družinam ob nezgodah. Bratovska skladnica je delovala vse do propada rudnika. Z razvojem rudarstva, so se Leše začele razvijati v pravo delavsko naselje. Začeli so graditi delavske hiše, do leta 1875 je bilo zgrajenih 45 stanovanjskih poslopij, stanovanja za uradnike, šolo, bolnico, frliscimer, restavracijo ... Ko je leta 1899 prenehala z delovanjem

prevaljska železarna, je bil to za leški premogovnik hud udarec. Od Alpinske rudarske družbe so odkupili rudnik grofje Henckel. Pod novim vodstvom je začel rudnik počasi usihati, od leta 1905 je proizvodnja premoga nenehno padala, stanje se je čedalje bolj slabšalo. Leta 1935 so rudarji ustanovili svojo Rudarsko zajednico in postali lastniki svojega, a žal že izčrpanega rudnika. Zajednica je kopala premog še do leta 1939, ko je rudnik šel v konkurz.

V 119 letih delovanja so v leškem rudniku skupno nakopali 3.000.000 ton premoga.

Danes Leše niso več rudarsko naselje, a številne stavbe iz rudarskih časov še nagovarjajo in budijo spomin na preteklost. Letošnjo visoko obletnico rudarske preteklosti pa bo Kulturno društvo Leše obeležilo s postavitvijo panojev in smerokazov ob učni poti Po stopinjah leških rudarjev, fotografsko in likovno razstavo in izdajo publikacije Leše - rudarska vas.

Hedvika Gorenšek

SLIKARSKA MAPA FRANJA GOLOBA OB 95-LETNICI ROJSTVA

KD Mohorjan je izdalo slikarsko mapo slikarja in restavratorja Franja Goloba ob 95-letnici rojstva prevaljskega rojaka, po katerem se imenuje šola v kraju. Mohorjanovo posvetilo v slikarski mapi je naslednje: »Naj ob petindevetdeseti obletnici rojstva Franja Goloba in sedemdeseti obletnici izdaje zbirke lesorezov Nmau čriez izaro Golobovo lesorezi, in z njimi koroška pesem, vnovič zaživijo v nas.«

»Slikar Franjo Golob se je leta 1938 predstavil kulturni javnosti s knjigo koroških ljudskih pesmi Nmau čriez izaro in kmalu za tem med drugo svetovno vojno umrl kot prvi talec umetnik. Z osemnajstimi knjižnimi lesorezi je ustvaril svoje najodmevnejše umetniško delo in izrazil poetičnost, s katero je kot prevaljski rojak prestregel v likovni izraz vso liričnost koroške ljudske pesmi ...V knjigi objavljeni verzi se s svojo melodijo in vsebino sproti prelivanja v preplet črt in se kontrastno izrisujejo v ritmični splet motivov, ki kot risarska vezena sledijo občutju verzov o domovini, letnih časih, željah in ljubezni ter povezujejo lirično interpretirane realistične motive s simboličnimi elementi, ki zajemajo lirične odmeve ekspresionizma.«

Iz ocene Milčka Komelja v slikarski mapi Franja Goloba Nmau čriez izaro.

75 LET NOGOMETA NA PREVALJAH**OD NOGOMETA OB MEŽI DO KOROTANA NA UGASLIH PEČEH**

Desetletja je bil (in ostaja) nogomet na Prevaljah najpomembnejši šport. Vsako obdobje je pustilo sledi, vzpone in padce, eno pa je gotovo; že desetletja je Korotan prisoten kot sinonim za Prevalje. Po nekajletnem zatonu se zopet prebuja z novo energijo in željami po dobrih rezultatih in uvrstitvah med najboljše. Nogomet, predhodnik NK Korotan, je prisoten na Prevaljah že 75 let. Veliko intuziastov, nogometnih navdušencev je v vseh desetletjih s svojo požrtvovalnostjo, predvsem pa z navdušenjem in odrekanjem razvijalo nogometno življenje na Prevaljah. Od skromnega kluba do prvoligaša je bila prehojena pot vztrajnosti in velikega dela. Od igrišča ob Meži do športnega stadiona na Ugaslih pečeh, kjer se je razvil eden najlepših športnih parkov na

Koroškem (2007), so pretekla desetletja. Tu so zagotovljeni vsi pogoji za ponovno rast in vzpon Nogometne šole Korotan, ki nadaljuje tradicijo NK Korotan, kjer prevzemajo delo mladi kadri. Če ne bi bilo Ivana Galinca, ki je leta 1932 kot velik ljubitelj nogometa iz Ivanovca prišel na Prevalje, in tu odprl frizerski salon, bi se verjetno ta najpomembnejša postranska stvar ne zgodila s tako vehemenco in osebnim žarom, ki se je širil in prenašal. Leta 1933 je postal pobudnik za začetek nogometa na Prevaljah. Danes je naši mladeži skoraj nepredstavljivo, da je bil problem, kje dobiti usnjeno žogo. Tako jo je iz Gradca prinesel študent Jožef Križnik (1933), sin lesnega trgovca na Prevaljah. To je bila prva usnjena nogometna žoga na Prevaljah. Prvo nogometno igrišče je bilo na prostoru današnjega Trgovskega podjetja Meža, za treninge pa so služili travniki in domača dvorišča. Čeprav se je navajanju imen zaslužnih skoraj vedno dobro izogniti, pa bi le počastil z zapisom nekatere, čigar imena bodo ostala v zgodovini nogometa na Prevaljah vedno prisotna: Ivan Galinec, Jože Močivnik, Leon Juh, Štefan Zamuda, Lipi Konič, Marjan Pestevšek, Franc Čuk, Franc Pristovnik, Štefan Zamuda, Avgust Hric, Albert Časl, Vlado Petrič, Andrej Kokalj, Stanislav Taks, Josip Ivančič, Maks Pučelj, Jože Močivnik, ml., naj mi bo oproščeno, če sem katerega izpustil, morda bi tudi svoje ime pridal.

Nogometna šola Korotan se s svojo kvaliteto ponovno dviga, deluje že članska vrsta, ki se prebija v ospredje. Podmladek NŠ Korotan združuje preko 100 članov in to ni zanemarljiva številka. Preživljajo prosti čas organizirano, krepijo se v disciplini, načrtovanju časa, vztrajnosti, kolektivnem duhu, navdušujejo se ob zmagah, naučijo se sprejemati poraze. To je kaljenje za življenje. Prvi uspehi v mlajši selekciji so že vidni in prisotni. Nogometna šola Korotan, naslednik NK Korotan, se ponovno razvija v svoji kvaliteti in v združevanju mladih ob športu. S pomlajenim vodstvom in osveženimi ekipami se nadaljuje tradicija kvalitetnega nogometa na Prevaljah, pa naj si bo pod katerim koli okriljem oz. naslovom, živi in se razvija z veliko mero energije, intuziazma, z odličnimi rezultati v preteklosti in ponovnem vzponu in prisotnosti v sedanosti. Ob mladih so zagnani mentorji, ki so se nekoč tudi sami kalili in odraščali ob večini tako priljubljenem športu. Zopet nas razveseljuje navijanje in vrišč z igrišča na Ugaslih pečeh. Ob tako častitljivem jubileju in vztrajanju nekega športa v kraju se ne spodobi reči: »Nogomet, najpomembnejša postranska stvar na svetu!« Ob jubileju vztrajanja, prisotnosti in rasti nogometa na Prevaljah lahko samo čestitam in se veselim dobrih rezultatov, druženja mladih ob športu in razvoja nogometa še naprej.

Dr. Matic Tasič, župan Občine Prevalje v Biltenu

IZ JUBILEJNEGA BILTENA 2008

Od ekipe iz leta 1945 živijo le še trije: Jože Močivnik st. (stoji 1. z leve), Rifel Jože (stoji 3. z leve, sedaj živi v Venezueli) ter Rifel Janez (čepi 2. z leve). Ostali člani te ekipe, ki so krajanom Prevalj še poznani, so Čepelnik Herman (stoji 2. z leve), Juh Leon (stoji 4. z leve), Kveder Drago (stoji 6. z leve), Kokalj Štefan (stoji 7. z leve), Tomaž Jože (stoji 8. z leve), Galinec Ivan (čepi 1. z leve) ter Konič Filip (čepi 3. z leve).

Koroška ima prvoligaša

20 LET DRUŽENJA, POHODNIŠTVA IN REKREACIJE

Ritem življenja se gotovo spremeni, ko končaš obvezno delovno dobo in premišljuješ, kaj pa sedaj? V mislih si odgovoriš – napravi tako, da ti bo ostanek življenja bogat in lep, da boš bogatil svoj prosti čas. Tako se je kmalu porodila želja, da bi se upokojenke združevale in naredile nekaj zase.

Naša prva želja je bila, da se podamo v prelepe in neokrnjene koroške gozdove, se naužijemo čistega zraka in raziščemo stare, zapuščene, bližnje in daljne steze. Druga naša želja je bila, da se včlanimo in priključimo TVD Partizanu, kjer bi lahko razgibavale naša telesa v telovadnici osnovne šole. V veliko podporo nam je bil vsa leta dolgoletni predsednik Dominik Kotnik – Minči in sedaj novi predsednik Jure Srnko, ki nadaljuje njegovo delo. Načrtovano smo uspešno izpeljale in še danes po 20-letih vztrajamo v teh dejavnostih. Seveda je danes slika drugačna, kajti vključenih nas je

mного več. Spomin mi splava nazaj v leto 1988, na začetek naših pohodov, kako smo ob pohodništvu spoznavale naše domače kraje. Na začetku smo bile večkrat deležne kritik sosedov in nekaterih občanov, češ da samo pohajkujemo in nič ne delamo. Lahko pa se pohvalim, da so bili naši pohodi tudi koristni, saj smo pomagale kmetom pobirati sadje, grabiti seno in še marsikaj drugega koristnega smo storile. Ob poteh pobiramo smeti, katere brezčutno odvržejo nemarni ljudje, ki jim ni mar za naravo. Prav tako smo pred leti zbirale denarna sredstva, seveda v okviru naših denarnih zmožnosti, za nakup aparata za mamografijo v slovenjegraški bolnišnici. Denarno smo pomagale tudi bližnjemu kmetu, kateremu je pogorel hlev, zbirale smo denar tudi za potres v Bovcu. To je le nekaj dobrih del, da nas spoznate še v drugi luči in ne samo kot "ženske s preveč prostega časa".

Danes je vse malo drugače, saj se vse več ljudi vrača k naravi in

Avgusta 2002 so intuziasti na pobudo Vlada Petriča ustanovili društvo Nogometna šola Prevalje. Veliko prostovoljnega dela je bilo potrebno vložiti, da se je delo z mladimi spet postavilo na noge. Zadnja leta nogometna šola vodita brata Močivnik, Jože kot predsednik in Matjaž kot tajnik kluba. Nogometna šola ima približno 100 članov in ti mladi nadebudneži so garancija, da se bo na Prevaljah še v bodoče igral dober nogomet.

skrbi za dobro počutje. Naše poti so prehojene z vseh strani, tudi izven našega kraja. Veliko kilometrov bi lahko seštele, ampak še vedno se najdejo novi zanimivi kotički in še neprehojene poti.

Prej majhna skupina desetih upokojenk, se je razvila v veliko skupino in vsem nam to druženje veliko pomeni. Ta velika skupina pa se je razdelila na različne dejavnosti kot so pohodništvo, rekreacija, gledališka skupina in kegljanje. Konec leta pa se znamo skupno poveseliti. Najdlje so vztrajale v skupini: Tilka Drnovšek, Slavka Krebl, Anica Kordež, Štefka Kordež, Lenka Kugovnik, Fanika Kuhar, Anica Močivnik, Lenčka Robnik, Marija Samec in Elica Čepelnik.

Po končanem druženju vsak ponedeljek v telovadnici, ob sreдах na pohodih in še kje, smo vedno znova srečne, da vztrajamo, saj nas vse te dejavnosti bogatijo in dopolnjujejo upokojensko življenje. In kdaj se nam boste pridružili moški?

Ela Čepelnik

FOLKLORA SODELUJE NA ŠTEVILNIH PRIREDITVAH

Folklorna skupina je leta 2007 praznovala že 25-letnico svojega delovanja. Štejemo od osem do dvanajst parov in tri do pet muzikantov. Zbrani smo iz cele Koroške, kar potrjuje, da razdalja ni pomembna, če imaš rad ples. Odločilno je druženje in uživanje v ohranjanju ljudskega izročila. Pri tem pa se lahko pohvalimo, da je v naši skupini podmladek, saj imamo 14- in 15-letna muzikanta ter dva 15-letna plesalca, ter celo 12-letno plesalko. Naš najstarejši član je muzikant Slavko Vrabič. Naši dosežki in sodelovanje v tem letu:

- v januarju smo dvakrat nastopili v klubu Koroških študentov v Kranju,
- v februarju smo nastopili ob kulturnem prazniku v Črni in ob kulturnem prazniku v Šentanelu,
- v aprilu smo gostovali na otoku Šolta in Splitu na reviji odraslih folklornih skupin, v maju smo sodelovali pri otvoritvi sezone na

flosu, nastopili za klub koroških študentov v Lescah, sodelovali na podelitvi nagrad na gasilskem tekmovanju,

- sprejeli smo predsednika dr. Danila Türka v Šentanelu,
- sodelovali na koncertu MePZ Ludvik Vitnik ob njihovi 20. letnici delovanja,
- junija nastopili v Domu starostnikov na Prevaljah,
- sodelovali na koncertu MePZ društva upokojencev Prevalje,
- nastopili na proslavi ob 500. obletnici rojstva Primoža Trubarja pri Povhovem mlinu.

Pa še nekaj utrinkov iz nastopa v Splitu in na Šolti. Naša folklorna skupina in Folklorna skupina Dravca iz Dravograda smo se skupaj odpravili na pot proti otoku Šolta in Splitu, kjer smo jim prikazali

plese, ki jih plešemo na Koroškem. Na otoku Šolta smo nastopili v Kulturnem domu v mestu Grohote. Program, ki smo ga pripravili, so povezovali člani kulturno-umetniškega društva Šolta, ker tam ne živi veliko Slovencev je potekal v hrvaškem jeziku. Gledalci, ki so napolnili dvorano, so bili navdušeni nad našimi plesi in izrazili so željo, da se ponovno srečamo. V Splitu v Splitu, kjer smo pristali, nas je pričakal predstavnik Slovenskega kulturnega društva Triglav. Ob 18. uri pa smo nastopili v gledališču Lutk v Splitu. Slovensko kulturno društvo Triglav Split šteje okoli 1280 članov. Po končanih programih smo si vzeli nekaj časa tudi zase in si ogledali znamenitosti Šolte, Splita in Trogirja. Vtisi z našega gostovanja so zelo pozitivni in upamo, da bomo še kdaj združili moči in se odpravili skupaj po Sloveniji ali tudi izven naših meja. In za konec še nekaj o naših načrtovanih nastopih; čaka nas še nastop na otvoritvi prenovljenega kmečkega muzeja pri Dvorniku, ponovitev koncerta MePZ Ludvik Vitnik pred občino Ravne na Koroškem, nastop ob otvoritvi čebelarke koč v Pliberku (EU program), sodelovanje na petem mednarodnem folklornem festivalu v Doboju, Bosna, revija narodnih noš v Kamniku, nastop na Moštni gaudi, nastopi za klub Koroških študentov, novoletni koncert, prijavljeni pa smo tudi za sodelovanje na oddaji Na zdravje.

Z našimi nastopi dokazujemo, da smo še vedno zelo aktivna skupina, ki se rada odzove vsakemu povabilu in gre tudi preko meja, saj s tem predstavljamo v svetu našo državo in jim povemo, kako lepo je živeti na sončni strani Alp, če pa gostujemo v Sloveniji, pa predstavimo našo Koroško in njene lepote, za katero marsikdo ne ve da spada v Slovenijo, seveda pa vedno svojo občino.

Marjeta Smolak

VIKALNI KVINTET AJDA JE PRAZNOVAL

Vokalni kvintet deluje že 20 let. Vsako leto priredimo tradicionalni letni koncert, ki se zgodi v juniju, ter koncert ob naši obletnici delovanja, ki se zgodi jeseni, letos bo to 20. oktober. Redno sodelujemo na prireditvah od Pliberka do Traberka, na srečanjih ma-

Tina Pandev je slovenska citrarka, ki poučuje igranje citer na glasbeni šoli na Ravnah. Dosegla je že vrsto uspehov, zmagala na regijskem tekmovanju, prejela srebrno državno odličje. Od leta 1997 spremlja vokalni kvintet Ajda in tudi zaradi njene spremljave njihovo petje zveni še bolj lepše in bolj ubrano.

lih vokalnih skupin, na različnih kulturnih in zabavnih prireditvah. Pogosto nastopamo v tujini. Bili smo na festivalu duhovne glasbe na Slovaškem, na festivalu narodne glasbe na Slovaškem ter na različnih prireditvah v Avstriji. Imamo pester program pesmi, ki jih izvajamo. Poleg železnega repertoarja slovenskih ljudskih pesmi pojemo tudi makedonske narodne, dalmatinske, slovaške narodne, tudi kakšna umetna se najde. Večino pesmi pa obogati spremljava na citre. Vokalni kvintet Ajda sestavljajo SilvoMravljak (1. tenor), Marjan Šimenc (2. tenor), Ivo Marin (bariton), Zvone Gros (1. bas), predsednik društva Ivan Petrič (2. bas) ter Tina Pandev (citre). Umetniški vodja je Marijan Berložnik.

Snemamo tudi našo prvo zgoščenko, za katero smo nekaj skladb že posneli in upamo, da bo izšla do konca leta. Imeli smo tradicionalni letni koncert (15.6.) v cerkvi sv. Volbenka na Lešah. Tu je zaradi dobre akustike naše petje zvenelo še lepše. Naši gostje so bili MOPZ Štefan Goršek Čaki, kvartet Zven in Marijana Mlinar. Program je povezovala Mojca Prašnički. Zapeli smo predvsem narodne pesmi ob spremljavi citer (napitnice, ljubezenske), ter umetni pesmi (Oče naš ter Žalost polni dušo). Program smo zaključili z našo "himno", pesmijo Albina Krajnc - Ajdov cvet. Za zaključek koncerta pa smo vsi nastopajoči stopili še enkrat na oder in zapeli skupno pesem Koroška fara.

Tina Pandev, v imenu kvinteta Ajda

UBRANO PETJE KARANTANK

Karantanke pojemo že 16 let. Na krstnem koncertu smo kot Družbeni nonet zapele poslušalcem leta 1992 v Družbenem domu na Prevaljah. Od leta 1994 prepevamo kot ŽePZ Karantanija, trenutno

JUBILEJI

zbor šteje 15 pevk. Naš pevski dom je na Prevaljah, kjer na osnovni šoli vadimo dvakrat tedensko.

Pojemo ljudske pesmi, ali priredbe le teh, umetne pesmi domačih in tujih skladateljev ter zborovske priredbe zabavne glasbe. Rade zapojemo ob spremljavi kitare, klavirja, harmonike ... Za vsaka ušesa se najde nekaj. Zborovodkinja je od vsega začetka Suzana Makič, ki je letos prejela srebrno Gallusovo značko za dolgoletno delo (15 let) na področju ljubiteljske glasbene dejavnosti. Na letnem koncertu na Lešah 1. junija 2008 so prejele srebrno Gallusovo značko še: Anita Kordež Grögl, Jožica Kastelec, Damijana Poberžnik in Valerija Janežič.

V 16 letih delovanja zbora se je nabralo ogromno občinskih nastopov, gostovanj po naši domovini ter na Hrvaškem in v Avstriji. Vsa ta leta smo sodelovale na pevski reviji Od Pliberka do Traberka. Na predlog strokovnih ocenjevalcev na občinski reviji smo se udeležile tudi regijskih tekmovanj. V Laškem smo prejele bronasto, v Mežici pa srebrno priznanje.

Še posebej si štejemo v čast nastop ob 10. obletnici samostojnosti v DS Republike Slovenije v Ljubljani, nastop na Bledu, kjer so gostovali evropski senatorji držav EU ter

na državnem srečanju vojnih veteranov v Slovenj Gradcu. Letos maja pa smo s ponosom zapele v pozdrav predsedniku Slovenije Danilu Türku ob njegovem obisku na Prevaljah. Predvsem pa smo ponosne, da v

sebi nosimo ljubezen do glasbe in petja, ki nas združuje.

Suzana Makič, Anita Kordež Grögl

KOROŠKA JE LEPA – OHRANIMO JO ČISTO

Koroška je lepa...

...ohranimo jo čisto.

Javno komunalno podjetje Log Ravne na Koroškem je izvajalec javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki v občini Ravne na Koroškem, Prevalje, Mežica in Črna na Koroškem že 30 let. Poseben poudarek je v zadnjih letih namenjen sistemu ravnanja z odpadki, ki bi zagotovil, da se od celotne

količine odpadkov izloči čim več takih, ki so namenjeni nadaljnji predelavi, kar pomeni zmanjšanje količin odpadkov odloženih na odlagališču. V ta namen so v naseljih urejene zbiralnice ločenih frakcij – ekološki otoki, kamor lahko občani ločeno oddajo papir vključno z drobno odpadno embalažo iz papirja ali lepenke, drobno odpadno embalažo iz stekla, plastike ali sestavljenih materialov in kovin. V občini Prevalje je urejenih 25 zbiralnic ločenih frakcij komunalnih odpadkov, opremljenih z zabojniki za papir, plastiko, steklo in kovine (določene samo za papir in plastiko) Vsak zabojnik je opremljen z nalepko z navodili kaj v zabojnik odložiti. Žal opažamo, da so v zabojnikih za ločene frakcije odpadki, ki tja ne spadajo, veliko občanov pa ločenih frakcij sploh ne izloča, ampak jih odda pomešane skupaj z ostalimi odpadki. Velike količine odpadkov se pojavljajo tudi ob zabojnikih in tako otežujejo delo delavcev, ki odvažajo odpadke, hkrati pa so odraz naše kulture. Za zbiranje ločenih frakcij sta v Dobbi vasi in Lokovici urejena tudi zbirna centra, kamor lahko občani poleg ločenih frakcij oddajo tudi kosovne odpadke in nevarne frakcije. Na Lokovici je zbirni center za občane Prevalj, kamor lahko dnevno med 9.00 in 16.00 uro, v ponedeljkih do 19.00 ure, ter vsako soboto v mesecu med 9.00 in 12.00 uro oddajo

ločene frakcije, kosovne odpadke in nevarne odpadke. V Komunalnem podjetju Log smo v mesecu oktobru 2007 organizirali dan odprtih vrat na odlagališču Lokovica, ker smo želeli občanom pokazati način ravnanja z odpadki in jim dokazati, da so njihova prepričanja o neločevanju odpadkov zmotna. Na odlagališču namreč vse pripejlane odpadke še enkrat ročno preberemo in tako izločimo sekundarne surovine, ki jih damo v nadaljnjo predelavo.

V prizadevanjih za okolju prijazno ravnanje z odpadki prosimo vse občane, da

ZATO, ODPADKE LOČUJTE - OKOLJE VARUJTE!

KOROŠKA JE LEPA – OHRANIMO JO ČISTO

- iz komunalnih odpadkov izločite čim več ločenih frakcij in jih oddate na ekološke otoke ali v zbirni center,
 - izločite iz komunalnih odpadkov nevarne frakcije in jih oddate v zbirni center,
 - prepuščate kosovne odpadke na prevezemnih mestih (1x letno postavljeni 35 m³ kontejnerji na predhodno objavljenih lokacijah) ali v zbirnem centru,
 - razstavite kosovni odpadki večjih dimenzij tako, da posamezni kos vsebuje pretežno eno ločeno frakcijo.
- Več o ravnanju z odpadki lahko občani

preberejo na zloženkah, ki so bile posredovane v vsa gospodinjstva in na spletni strani www.jkp-log.

Še nekaj iz stastičnih podatkov!

V letu 2007 smo zbrali skupno 10.872.448 kg komunalnih odpadkov, od tega 3.261.744 kg iz občine Prevalje.

Izločili smo 810.323 kg ločenih frakcij od vseh komunalnih odpadkov in sicer:

- papir in karton	236.492 kg
- plastična embalaža	61.161 kg

- les in lesena embalaža	243.580 kg
- sestavljena embalaža	1.540 kg
- steklo in steklena embalaža	13.010 kg
- kovine	254.540 kg

Ločene frakcije so bile predane družbi Slopak in predelovalcu odpadkov Surovini. Na odlagališču Lokovica smo odložili 10.062.125 kg komunalnih odpadkov.

Olga Iglar, inž.grad., za JKP Log

POMEN ČEBEL ZA OKOLJE

Prve čebele so se na Zemlji pojavile pred 40 mil. let. To so bile čebele samotarke, ki so že takrat opravljale nalogo opravljanja prvih cvetočih rastlin. Takšno socialno življenje kot ga imajo danes, pa so začele živeti pred 30 mil. let. Njihov način življenja, navade in potrebe se praktično niso spremenile. V normalno razviti čebelji družini živi ena matica, približno do 1000 trotoev in največ do 75 000 čebel delavk. Pozimi trotoev ni, število delavk pa se zmanjša na 10 000. Matica živi do 5 let. Troti pomladi živijo 21-32 dni, poleti ob boljši hrani pa do 90 dni. Čebele delavke pomladi in poleti živijo 20-40 dni, odvisno od intenzivnosti nabiranja medicne. Zimske čebele pa preživijo do 140 dni in pomladi vzgojijo nov zarod.

Najpomembnejša naloga čebel je opravljanje različnih rastlin. Narava nagraduje čebele za njihovo delo z medicino in cvetnim prahom ter tako omogoča njihov razvoj in obstoj ter razširjanje rastlinskih vrst. Med vsemi vrstami na zemlji ima čebela najzahtevnejše in najpomembnejše delo pri opravljanju rastlin. Čebele so najpomembnejše pri opravljanju sadnega drevja, saj opravi kar 70-80 % cvetov, ta odstotek pa se zaradi vse intenzivnejše kmetijske proizvodnje še povečuje. Čebelarstvo v Sloveniji je tradicionalna kmetijska dejavnost. Že pred več kot 230 leti je znanje slovenskega podeželskega malega kmeta - čebelarja svetu predstavil Anton Janša (1734-1773), prvi učitelj čebelarstva na cesarskem Dunaju. Sto let kasneje je območje zaslovelo s svojo čebelo, ki je kmalu postala znana po celem svetu. V zadnjih letih se čebelarstvo vztrajno uveljavlja kot enakopravna kmetijska dejavnost. Slovenija si je v pred pristopnih pogajanjih za včlanitev v Evropsko zvezo izbrala možnost, da z nacionalno zakonodajo uredi način trženja plemenskega čebeljega materiala in tako uveljavi zaščito avtohtone kranjske čebele - *Apis mellifera carnica*.

Čebele so še vedno enakomerno poseljene po celotnem območju Slovenije s čimer pripomorejo k ohranjanju ravnovesja v naravi. Z opravljanjem samoniklih in gojenih rastlin daleč največ doprinejajo k pridelavi hrane. Mednarodna strokovna javnost vlogi opravljanja pripisuje 10 do 20-krat večji ekonomski pomen kot

je neposredni ekonomski pomen čebel za pridelavo čebeljih pridelkov. Čebelarstvo mora zato tudi v naši državi postati cenjena in upoštevana panoga, ki lahko bistveno prispeva k blaginji prebivalstva.

Pomori čebel v zadnjem času so po svoje ekološka katastrofa, saj so čebele opozorilo, da se zaradi rabe pesticidov v naravi dogaja nekaj groznega. Čebele umirajo tudi zaradi uporabe vse bolj sofisticiranih pesticidov, ki so bili izvirno mišljeni kot idealno zaščitno sredstvo proti insektom, zlasti neonikotinoidi, ki so bili glavni povzročitelj zadnjih pomorov na območju Slovenije. Narejeni so tako, da lahko počakajo v rastlini, ko jo žuželka začne jesti, pa se ne more več razvijati in odmr. To pomeni, da mora biti strup zelo učinkovit v izjemno majhnih koncentracijah in zelo dolgo živ. Je tudi biološko in kemično slabo razgradljiv. Neonikotinoidi so že v zemlji letošnjih posevkov, zato je treba najti rešitev za čebelarje, kako se bodo izognili njiv s koruzo in oljno ogrščico. Ko bo koruza cvetela, bo nevarna za čebele, in če čebelar nima v bližini gozda, cvetočih travnikov ali močvirij, kjer lahko čebele nabirajo medicino in cvetni prah, bo poleti težko čebelaril. Veliko stvari ljudje sami z nevestnim uporabljanjem pripomoremo, da uničujemo naravo in s tem tudi veliko malih organizmov. Strokovnjaki svarijo človeštvo o neodgovornem ravnanju z naravo. Že Albert Einstein je opozarjal, da lahko izumrtje čebel v štirih letih povzroči propad človeštva. Danes te živali množično poginjajo, bodimo torej prijazni do narave in ne posegajmo po stvarih, ki ji škoduje. Zaradi vseh teh stvari in problemov se čebelarji povezujemo. Na Območju Koroške imamo svojo zvezo, ki se imenuje „Čebelarska zveza Koroške“.

Zadnje čase Čebelarsko društvo Prevalje sodeluje s čebelarskim društvom Pliberk. Zasnovali smo čebelarsko učno pot, ki naj bi potekala od Pliberka do Prevalj. Ta učna pot deluje v smislu postojank, kjer bo prikazano življenje čebel oziroma vsega povezanega s čebelami in naravo. Prvo točko na tej poti so realizirali čebelarji iz Pliberka. Postavili so čebelarski dom „Bründl“. To je projekt, ki je bil financiran iz sredstev EU. Pri tem je šlo za čezmejno sodelovanje med čebelarskima društvoma. Čebelarsko društvo Prevalje je prispevalo svoj kamenček v izgradnji tega doma. Zelo ponosni smo, da so čebelarji Pliberka uspeli na razpisu in da je zrasel lep nov čebelarski dom, ki bo ne le v ponos pliberškemu čebelarjem, temveč vsem čebelarjem na tem območju. Tudi v našem društvu imamo kar nekaj idej in planov za prihodnje. V prvi meri bomo postavili šolski čebeljak za potrebe šolskega krožka. Velik poudarek dajemo čebelarji osveščenosti. V osnovnih šolah potekajo šolski krožki. Pri teh krožkih dobijo učenci znanje o čebelah in o vsem kar je povezano z naravo.

Želja čebelarjev je, da bi bili ljudje bolj osveščeni o uporabi škodljivih stvari do čebel in okolja. Le tako bomo pripomogli k čistejšemu okolju. Čebela je največji pokazatelj čistosti okolja in je za človeka bioindikator, kar pomeni, da je ogroženo tudi življenje ljudi. Tam kjer umirajo čebele, je z naravo nekaj hudo narobe, tam je tudi za ljudi neprimerno.

Vogel Rudi, Čebelarsko društvo Prevalje

Čezmejno sodelovanje

Uroš LEČNIK

Uroš Lečnik je obiskoval nižjo glasbeno šolo na Ravnah, kjer se je pri Julijanu Burd-

ziju učil igranja na baritonu. Na njegovo priporočilo je pričel igrati tudi na kontrabas. Srednjo glasbeno šolo je končal v Velenju, kontrabas pri prof. Blažu Zupanu, bariton pa pri prof. Marjanu Petreju. Nadaljuje študij kontrabasa na Akademiji za glasbo v Ljubljani, kjer končuje 4. letnik v razredu doc. Zorana Markoviča.

Uroš se je večkrat udeležil državnega tekmovanja mladih glasbenikov TEMSIG. Leta 2002 je prejel srebrno plaketo in drugo nagrado za igro na baritonu, v letu 2003 srebrno plaketo in drugo nagrado za kontrabas in leta 2005 je prejel zlato priznanje in drugo nagrado na kontrabasu. Udeležil se je tudi poletne šole v Feldkirchnu pri prof. Zoranu Markoviču in poletne šole v Semmeringu pri prof. Josephu Niederhammerju. Dolga leta je bil član Pihalnega orkestra ravnanskih železarjev. Z njimi je bil trikrat na svetovnem tekmovanju pihalnih orkestrov na Nizozemskem, od koder so se dvakrat vrnili z medaljo.

Sodeluje tudi s priznanimi slovenskimi

orkestri – s Slovensko filharmonijo, z Orkestrom slovenske policije, Orkestrom slovenske vojske, z orkestrom Opere in baleta SNG Maribor. Je tudi član ansambla kontrabasistov Bass Chorus, ki ga je ustanovil prof. Zoran Markovič v šol. letu 2006/2007.

Deluje na glasbenem področju tudi v domačem kraju, kjer je nepogrešljiv; že vrsto let sodeluje v Mohorjanovih koncertnih programih in na drugih prireditvah, je član ŠMePZ Mohorjan, sodeloval je tudi pri Vre-su. Večkrat nas je že navdušil s solističnimi nastopi.

Nastopanje pred domačim občinstvom je za vse mlade ustvarjalce vedno lepo doživetje, gotovo obojestranski poklon, tudi mladi prispevajo svoj delež v kulturno podobo našega kraja doline in Koroške.

Jožko Kert

PO ČEM JE POEZIJA

Biti pesnik v branju tako nenaklonjenem času ... Pričakovati pozornega bralca svoje poezije, ki bi v besedi, rimi in ritmu začutil utrip, razpoloženje, se ob govorici intimne izpovedi za hip ustavil, premislil upesnjeno izkušnjo, jo mogoče ponotranjil ... Dopuščati besedi, da ujeta v neponovljive zveze izpoveduje pekočo bolečino neizpolnjene ljubezni in življenjskih razočaranj, dovoliti, da se najintimnejše stiske, prazna upanja in končno uresničena hrepenenja upesni-jo, vržejo med morebitne bralce ... To so vprašanja današnje hiteče, praktične, na vsakdanje dogodke naravnane ljudi. Aleksandra se o tem ne sprašuje. Niti ne o tem, ali bodo kitice končno zadišale po tiskarski barvi in če bi se lahko s pisanjem celo pretolkla skozi življenje. V več kot stoletju se je nedopovedljivo veliko spremenilo, a

Prešernova izkušnja, /da pevcu vedno sreča laže/, še vedno velja.

Prevaljčanka Aleksandra Kocmut Vrhovnik piše pesmi že iz osnovnošolskih klopi, kjer je leta 1990 izdala svojo prvo pesniško zbirko *Moje kitice*. Odtlej se je v njenem pesniškem predalu nabralo kar 12 pesniških zbirk – nikdar izdanih – *Sonetje* (1991), *Moje kitice 2* (1992), *Pod žarkom* (1993), *Marčevske pesmi* (1994), *Ostanki dneva* (1995), *Poletna noč* (1996), *Spihanica* (1997), *Judežev dotik* (1998), *Čarovnica in vodnar* (2001), *Alisson* (2002), *Popotovanje neke duše* (2004), *Zaskorjena* (2008).

Tematski lok njenih pesniških izpovedi se razpenja od narave, bivanjske tematike do najmočnejše zastopane ljubezenske pesmi. Naravo ubeseduje manj kot predmet pesniške izpovedi, kot vir navdiha, največkrat je vpeta v metaforiko za izpovedovanje ljubezenskih čustev, in sicer predanosti, neizpolnjenosti, razočaranja in osamljenosti.

V svojem prvem intervjuju ob izidu zbirke je sošolkam pojasnila, da se zgleduje po Prešernu, Gregorčiču in Aškercu. Danes se v kakšnem verzu skriva še košček Menartove Kavarne, zadiši Parfom, po njeni pesmi *po-meta Čarovnica z Blaira*, zadiši po folklorni pesmi *Roža mamina*, zato da vemo, da je vpeta v naše trenutke, a od daleč nekje, vedno neponovljiva. Aleksandra kot pesnica zmore vse: svoja razpoloženja ujema v ritem in rimo, v balado, sonet, kons, a vedno ostaja samosvoja in prepoznavna le v sebi lastnem pesniškem izrazu in metaforiki. Uspe ji ujeti besede v togo metrično shemo ali pa jih spustiti z vajeti v neskončno svobodo pravopisa osvobojenih verzov in nepričakovane sporočilnosti: »Blaznost blazno / Blaznež blazni / Blisk blodenj / Bloden ble-

dí / Blasfemično bljuva / Blaznota blaznosti / Bliska bližino, / Bleščeče blodečo / Blago, bledečo, / Blatno blazino« (*Zaskorjena: Blaznost II*, 2008). Poigrava se z asonanco, preseneča z neologizmi (spihanica, razsrečiti), prebujajo pozabljene besede (zatrep) in ob modernem pesniškem izrazu preseneča z mračnimi tradicionalnimi baladami. Ko že mislimo, da o njej vemo vse, nam ponudi v branje in užitek drobne sodobne haikuje, ki se ne podrejajo strogi zapovedi o številu zlogov (japonska pesniška oblika: trije verzi po 5 + 7 + 5 zlogov). Imenuje jih *Brahki*, ker so drobni kot grahki, njena mala hčerkica pa le-te imenuje *brahki*: *Rana je ura, / Ko v polje zorano / Kapljam svojo rano*. Ustvarila je tudi posebno pesniško obliko, ki jo imenuje *sonet +*, in tam opredeli ceno svoje poezije takole: *In čakam sprijenega sla noči, / Nevidnega duševnega termita, / Da s tvojim me dotikom prestreli / In da vso dolgo noč po meni rije / In mi utrinke včerajšnjih skomin / Pripravlja za začimbe novih rim*.

Čeprav sodobni mediji kradejo čas branju leposlovja, se mora Aleksandra ravno spletu zahvaliti, da so njene pesmi že osvojile širši krog bralcev v Sloveniji. Na naslovu www.pesnik.net lahko prebirate njene pesmi pod psevdonimom Providence. Postala je tudi sourednica pesniškega portala www.pesem.si, in se na natečaju RTV za najboljši literarni blog uvrstila med izbrane avtorje. Tokrat objavljamo eno izmed njenih balad, nastalih po prozni predlogi prevajalske legende o Mariji na jezeru. Prepričana sem, da Aleksandrin čas šele prihaja.

Iva Potočnik

RAZSTAVA LIKOVNIH DEL NAGRAJENCEV DRUŠTVA LIKOVNIH UMETNIKOV MARIBOR V MESTNI GALERIJ V HILDNU PRI KÖLN (9. - 30. MAJ 2008)

Člani Društva slovenskih likovnih umetnikov, ki jih je na koroškem dvanajst, so vključeni v Mariborski Dlum. Na vsakoletni razstavi društva Umetniški svet podeli nagrado najbolj uspešnim ustvarjalcem, ter jih predstavi na posebni razstavi – praviloma v tujini. Letos se predstavljajo trije slikarji iz koroške regije, ki so bili nagrajenci v preteklih letih – Benjamin Kumprej, Zoran Ogrinc, Luka Popič. V Mestni galeriji v Hildnu se predstavljajo z okoli 50 slikami. Kumprej se predstavlja z velikoformatnimi deli na katerih vključuje sakralne likovne elemente v svoj tipičen kolorit, ki se navezuje na domačo krajino okoli Pece.

"Najnovejšo ustvarjalno obdobje akademskega slikarja in likovnega pedagoga Benjamina Kumpreja je zaznamovano z dvema tematsko in stilno močno različnima slikarskima cikloma. Na eni strani ustvarja razgibane, ekspresionistično delujoče krajine, na katerih se vehementne, podzvestno delujoče, sugestivno nanešene poteze čopiča križajo z racionalnimi, geometrijskimi formami. Tako je upodobljena elementarna sila naravnih elementov ali večna interakcija med kozmičnim kaosom in redom, hkrati pa tudi simbolika boja med dobrim in zlim, povzdignjena na transcendentni nivo. Na drugi strani se umetnik skozi serijo abstraktno-ekspresionistično koncipiranih poliptihov ukvarja s simboliko vrat v onostranstvo. Tovrstni poliptih je Benjamin Kumprej prvič ustvaril v spomin na svojega pokojnega prijatelja in slikarja Mira Hajnca, tematika nedoumljivega prehoda od tuzemske eksistence v onostranstvo pa je odtlej stalna spremljevalka njegovih umetniških stvaritev." (Tekst: Mario Berdič)

Ogrinc razstavlja cikel Slike Evrope, ki je nastajal zadnji dve leti na različnih lokacijah po Evropi in v katerem tematizira odnos človek-krajina-kultura.

Popič v novejših delih spet vnaša toplejše barve v svoja abstraktna z vrvmi prepleljena dela.

Slikarje je predstavil likovni kritik iz Maribora Mario Berdič, ter kustusinja iz Kölna Suzana Beer. Umetniki so se družili tudi s slovenskimi zdomci iz Porurja, ki so jim v organizaciji Vojka M. Korošca pripravili likovno delavnico. »Slikarji treh dolin« so vtise pokrajine ob Renu vsak na svoj način prenesli na platna. Svoj obisk so slikarji poleg ogleda galerij namenili tudi obisku ateljeja znanega kiparja Anatola Herzfelda v Dusseldorfu.

Benjamin Kumprej

UTRIP VRESA V SEZONI 2007/2008

Po poletnih užitkih smo septembra pričeli vaje polni energije vendar slabe pevske kondicije.

Mesec kasneje smo se privadili, in začeli s prvimi koncerti in nastopi, vadili pa smo že nove pesmi, ki jih želimo predstaviti na letnem koncertu v maju. Nekaj sakralnega, malo posnemanja zvonov in seveda koroške, ki so naše najljubše. V oktobru smo imeli v cerkvi na Prevaljah prvi skupni koncert s Canticumom iz Maribora. Konec novembra smo sodelovali na »Sozvočenjih«, ki so bila tokrat v Slovenj Gradcu, konec decembra pa smo se s koncertom poslovili od meje, ki je predolgo ločevala našo Koroško. Namesto tradicionalnih koncertov v Šentanelu in Strojni smo izvedli božični koncert v cerkvi sv. Egidija na Ravnah. Za pravo vzdušje je poskrbela družina Rogina z godali in godalni oddelek glasbene šole Velenje. Posebej smo bili veseli, ko smo videli odhajati ljudi nasmejane in zadovoljne. Lepšega zaključka leta si ne bi mogli želeli. Januarja nas je vabila Uršlja gora, potem Pliberk-Traberker v marcu in v aprilu sokoncerta z mešanim pevskim zborom Gorenje Velenje na Prevaljah in v orgelski dvorani glasbene šole Velenje. Postajali smo nestrpni, saj smo letošnjo sezono izbrali pevsko turnejo v Tuniziji in konec aprila nas je jeklena ptica odpeljala proti Hammametu, kjer smo prvič predstavili našo pesem afriški publiki. Vmes smo spoznavali različne Tunizijce, ki so pomagali organizirati koncert in hočeš nočeš

smo se moramo prilagoditi tempu, ki ga dežela narekuje. Na koncertu smo se dostojno predstavili in navdušili poleg ostalih turistov tudi tunizijske animatorje, ki so nas po koncertu klicali kar profesionalci. Vsaka turnea prinese poleg koncertov in resnega dela tudi različne zgodbe in doživetja, ki se jih še po več letih spominjamo. Tudi letos je bilo tako.

Ker so Tunizijci dobri trgovci, Slovenci pa radi kupujemo in barantamo so bile Medine

(tržnice) posebej vesele naše žene in najpogostejši stavek je postal: »ka si kupva, kejk si

dava?« No nakupi so bili uspešni in vračali smo se z nekaj spominki in izkušnjami, ki smo

jih dobili pri sicer prijaznih, a včasih kar preveč vsiljivih trgovcih.

So pa naši pevci dokazali, da so pravi »dedci«, saj je naš Mirko v hudi konkurenci osvojil

naziv »mister hotela« in požel navdušenje številnih žensk. Tudi tega se bomo radi spominjali kot mnogih drugih stvari, ampak najlepše se je bilo vrniti domov.

In tako smo tu na našem 37. letnem koncertu, za katerega upamo, da vam bo ostal v spominu,

in nas boste prišli poslušat tudi naslednjic. Do takrat nasvidenje in lep večer.

Samo Simetinger, predsednik Vresa

KULTURNI VTIS VRESOVCA IZ AFRIKE

Vsaokoletna pevska turneja Vresa v tujini je bila letošnja sezono še poseben izziv. Še pred koncem lanskega leta, ko se izvršni odbor Vresa na osnovi ponudb, možnosti in ankete med članstvom odloči za državo turneje, smo se zavedali, da bomo tokrat gostovali v kulturno manj znani – eksotični regiji, prvič na Afriški celine. Že začetno pletenje kulturnih kontaktov preko diplomatskih virov je bilo težavno, saj Slovenija tam nima svojega veleposlaništva, najbližje, Tunizijsko pa je na Dunaju. Predsedniku je sicer po veliko vloženega truda uspelo navezati stike, a odziv je bil zelo mlačen. Potovalno in bivanjsko logistiko smo prepustili potovalni agenciji, kar se je po dolgoletnih izkušnjah izkazalo za najbolj zanesljivo in najcenejšo pot. Uspeli smo organizirati en odmeven celovečerni koncert (na fotografiji) v veliki prireditveni 'sali' v Jasmin Hammamet. Pričakovan navdušen odziv občinstva smo doživeli predvsem od evropskih turističnih gostov, ki so se tudi po koncertu osebno zanimali za dodatne informacije, od kod že smo, kako prijetno smo jih presenetili in če jih obiščemo...

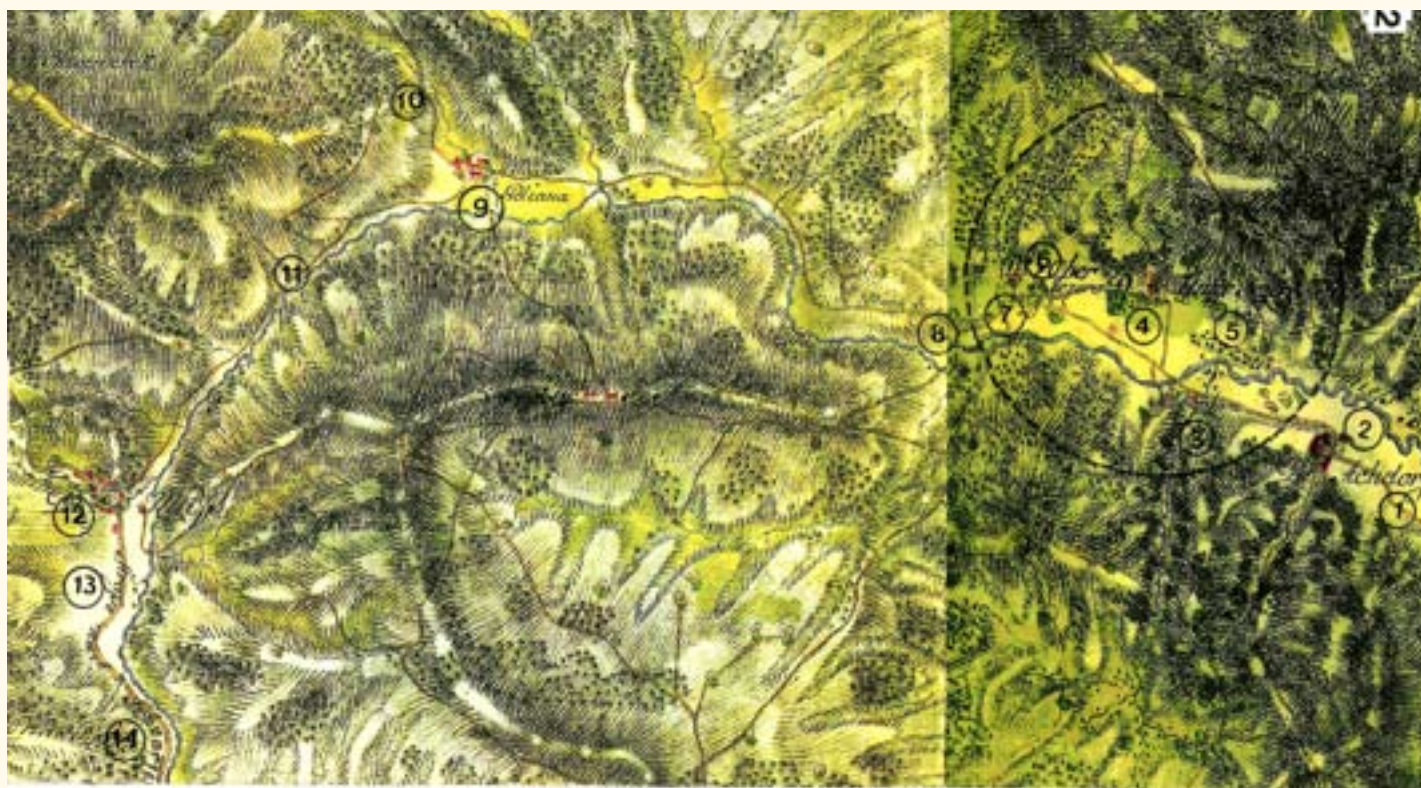
Prav eksotično pa so se po koncertu do nas obnašali domačini, saj so nas imenovali za profesionalce in nam po vzklikih »zdravo Slovenci«, kar po ulicah veselo 'dirigirali in mahali z rokami po vzoru naše zborovodkinje'. Kulturna izmenjava je torej bila povsem na drugačnem nivoju, kot smo je vajeni v Evropskih ali Severnoameriških deželah. Tudi predstavitve ljubiteljske kulture iz Slovenije ali iz Evrope domačini najbrž niso povsem razumeli. Slišali so za Slove-

nijo skozi zborovsko pesem, a kaj so v muslimanski deželi od tega sprejeli, ostaja vprašanje. Njihove predstavitve svoje nacionalne glasbe in plesa so bile povsem 'profesionalne' in skomercializirane. Zborovstva že po predhodnem poizvedovanju tudi nismo zasledili. Edino ljubiteljsko 'izpovedovanje glasbe, oz. ritma' z afriškimi koreninami smo doživeli z bobnanjem na njihove izvirne lesene bobne (iz lesa palme z napetimi ovčjimi kožami), ki so jih tudi v lončenih izvedbah vseh velikosti prodajali na vsakem koraku. Upam, da nam bo uspelo prikazati vsaj pridih te afriške kulture na letnem koncertu. Tako smo turnejo izkoristili predvsem za dopoldanske pevske vaje v okviru priprav na koncertno sezono in obnovitev 'mednarodnega repertoarja' ob popoldanskih priložnostnih nastopih v hotelu in ob arheoloških točkah. Afrika očitno še ni pripravljena na klasično kulturno izmenjavo, kot jo poznamo v razvitem svetu. Ob vedenju, da je njihov življenjski standard v bistvu boj za vsakodnevno preživetje, obremenjen z muslimanskim vplivom (ki se navzven najbolj kaže v zakrivanju kože in tudi ženskega obraza), smo se vrnili v bistvu zadovoljni. Dali smo jim košček sebe, svoje kulture. Doživeli smo jih in njihovo kulturo od blizu, vemo pa, da bodo potrebne še generacije, da se bo vzajemna kulturna izmenjava v tem globalnem svetu začela dogajati tudi v Afriki.

Dušan Petrovič, tajnik Vresa

NEKOČ STA BILI DVE JEZERI IN NOBENIH PREVALJ

SLOVENIJA NA VOJAŠKEM ZEMLJEVIDU 1763-1787

Jožefinski vojaški kataster, seke. 139 in 149; posnet v l. 1763 – 1787. Merjeno v korakih, miljah in urah ; merilo 1 : 28000.

① Dobji dvor	⑤ Spodnje jezero	⑨ Poljana	⑬ Cesta proti
② Reka Meža	⑥ Zgornje jezero	⑩ Pliberk	⑭ Črni
③ Barbara	⑦ Na Guštanj – Ravne	⑪ Proti Mežici	
④ Farna vas	⑧ V Pliberk	⑫ Mežica	

NEKOČ STA BILI DVE JEZERI IN NOBENIH PREVALJ

Reka Meža si je skozi stoletja iskala najugodnejšo pot iz Mežiške doline. Višinska razlika od Črne do Votle peči je minimalna 199 m. Meža od Črne do Mežice ni imela nobene druge možnosti, kot pa zagristi se v kanjonsko zožitev skalnih bregov. Šele pri Mežici se dolina odpre toliko, da je reka ob večjih nalivih poplavljalna ravnicu ter si iskala strugo od severnega brega počasi proti južnemu. Še danes so vidni sledovi njene struge pod Glančnikovim nasipom jalovine, ko jo je potisnilo proti desnemu bregu pod Pustnikom. Pri tem ji je spreminjal strugo tudi rudnik svinca, ko jo je po prvi vojni zajezil in del odvedel po podzemnem kanalu do Pustnikove električne centrale. Na koncu Mežiške doline sta se levi in desni breg združila ter jo kot otroka usmerila skozi ožino do Poljanske planote. Tu je lahko svobodno zadihala ter planoto preplavila po celi širini. Na največjo ožino je reka Meža naletela pri Štoparju. Na desnem bregu, kamor jo je zanašalo, je naletela na brežino, ki je strmo padala iz leških hribov. Prebivalci so tem bregovom, ki so se vlekli od meje z Mežico do Zagrada, pravili "Prevali". Potem je Meža preplavila široko dolino, na katere severnem delu, ki je bil nekoliko metrov višji od osnovnega zalitja kraja, so že pred letom 1335 zgradili cerkev. Ozemlje je spadalo pod upravno območje trga

Gutenstein, sedaj Ravne na Koroškem, zato so jo poimenovali cerkev Svete Device na Jezeru pri Guštanju. Kraj je bil stoletja majhen zaselek z nekaj hišami. Cerkev, župnišče, gospodarsko poslopje in v bližini dvoje kmetij.

V začetku 19. stol. se omenja še Zgorna vas, nekaj hiš okoli Strojnika. To je bilo do leta 1827 vse, kar so geometri vrisali v franciskejski kataster. Vsa stoletja so se gradnji poslopij zaradi poplav izogibali. V zgodovinskih zapisih beremo, da so se leta 1473 pri cerkvi Device Marije na Jezeru ustavili Turki, ki so se po ropanju in požiganju v Podjuni, vračali po najkrajši poti, stari rimski cesti, proti Celju. Zanesljivo so po odhodu požgali prvotno cerkev. Če dejstva malo povežemo, je bil to morda vzrok za gradnjo začasne kapele Svete Barbare na visoki terasi južne strani doline. Uradno je prvič omenjena s 23. marcem 1496. Še na začetku 19. stol. vidimo na Franciskejskem katastru iz leta 1827 poplavljen dele krajev tja do Guštanja. Meža si je zaradi ravnice iskala pretok ob njivah kot kača ter levo in desno zalivala okolico.

Od Petrola pred Prevaljami pa do konca doline pri Barbari sta bili takrat samo dve stavbi. Pri Repniku, pozneje gostilna Pri lipi, Čibron, ter Ober Lager (Logar), sedaj Ahac.

OPIS KRAJA V JOŽEFINSKEMU ZEMLJEVIDU IZ LETA 1763 DO LETA 1787

UNTER JEZERO (SPODNJE) – SREDIŠČE FARE S CERKVIJO	OBER JEZERO (ZGORNJE) - DANAŠNJE PREVALJE
Oddaljenost: Dobja vas 1/3, Ober jezero 1/6, kapela sv. Urha 3/4.	Oddaljenost: Dobja vas 1/2, Prevalje 1/6.
Trdne zgradbe: Župnijska cerkev in župnišče sta trdno zidani zgradbi; kapela sv. Barbare je prav tako zidana.	Poti: Poti proti Dobji vasi in v drugo sekcijo proti Pliberku in Meži so ob slabem vremenu zaradi mehkih tal nekaj težje, sicer pa polati zelo uporabne; hribovske pešpoti in vozne poti so vedno slabe.
Poti: Poti proti Zgornjemu jezeru in Dobji vasi sta dobri, ostale v hribovje zelo slabe.	Hribi: Pobočja bližnjih hribov so večji del zelo strma.
Hribi: Hrib Stražišče je tu najvišji; z njega je pregledna vsa ravnina in vzpetine onstran Meže na južni strani.	Gozdovi: Gozd je visok in gost brez grmovja.
Gozdovi: Gozd je visok in gost brez grmovja.	
Pripombe: V to župnijo spadajo trg Ravne, Dobja vas in vse raztresene hribovske hiše.	

Legenda

Karte in opisi so bili izdelani za vojaške potrebe. Pomembno je bilo, da je na zemljevidu nazorno predstavljen teren, po katerem bi se eventualno morala gibati vojska. Natančno so vrisali hribe in vzpetine, njihove strmine in položaje strani, gorska pobočja ter vanje se zajedajoče doline. Povsod so označili razširjenost gozdov, smer voda, obdelovalna zemljišča in druge značilnosti. Natančno so predstavili kultiviranost pokrajine: vse vrste naselij, zgradb in cest ter znamenj ob njih. Nazornost in preglednost, ki jo na teh zemljevidih še danes občudujemo, so dosegli z natančnim risanjem in z dosledno uporabo različnih barv.

Sestavil in prevedel Franc Gornik

Viri:

720 let Ravne na Koroškem

Simona Javornik: Likovna dediščina cerkva Mežiške doline. Katalog ob razstavi Koroškega muzeja Ravne na Koroškem, 2002.

Zapis v publikaciji Slovenija na vojaškem zemljevidu 1763-1787, ki ga je izdal arhiv Slovenije.

Aleksandra Kocmut

NA JEZERU

Barbara:

»Kako bi to lušno bilo, če bi danes, sestríce,
Se s čolnom spet šle popeljat malo tja po jezeru ...«

Marija: »A, Barbara, glej, kako mršči njegovo se lice;
Deževalo bo; jaz bi čoln danes pustila pri miru ...«

Barbara:

»Ah, kje je oblak, en sam črn oblak na zahodu!
Poglej no, saj sonce še vedno prešerno nam sije,
Razsiplje bleščeče cekine na našo nam vodo;
Saj daleč ne bomo od doma, če dež se ulije ...

Pa gremo. Le sedi, Marija, bom sama veslala,
A Rozi, ti nama zapoj! Veš, tisto cerkveno ...«
Kako sem vesela, da nisem na gradu ostala!
Ta črna modrina teši mi srce razboleno.

Me on, ki na drugem tam bregu živi, ne pogleda –
Od cvetne nedelje od njega več nisem dobila
Ne pisma ne šopka, ničesar. Kako me razjeda
Ta molk njegov čudni – ničesar mu nisem storila ...

Marija:

»Joj, Barbara, kaj če bi zdaj se nazaj obrnile?
Poglej, kako črno se dela! Zdaj zdaj bo nevihta!«
Barbara: »Ne bodi nejoetna, moja Marija! Ni sile!
Zakaj trepetaj kot goliček, če malce zapiha?

Poj, Rozi! Saj zdaj smo že toliko daleč prispele;
Če treba bo, bomo pristale na severnem bregu.
Poglejta te krasne valove! Lahko smo vesele,
Da smemo lenobno uživati v delovnem dnevu.«

Marija:

»Grmi že in bliska, o, Barbara! Veslo mi daj!«

Barbara: »Ne dam! Rozi, poj! Saj smo skoraj že tam na obali!«

Marija: »O, Jezus, zakaj se prej nismo vrnile nazaj?
Kako boš pristala? Poglej, kaj v to smer se kotáli!«

Rozalija:

»O, Barbara, peti ne morem. Poglej, kako piha!
Zakaj strmiš proč? Strah me je! Daj mi vsaj róko!
Kot jajčna lupinica čoln naš po vodi se niha ...
Veš, kóliko je na tem mestu jezero globoko?«

Barbara:

»Marija, odpusti! Veslaj, morda spraviš od tukaj
Nas vse tja na breg; ne vem, kaj mi sploh je bilo!
Le tihceno, Rozi, nasloni se name, ne jokaj!
Zaupaj v Boga in čolna se drži močno.«

Marija:

»Joj, Barbara moja, ne gre več, ne gre več veslati!
Na mestu se sučemo! Veter presilni nas žene
Še dlje od obale. Joj, kaj bosta oče in mati,
Ko izvesta? Rešitve nam ni, zdaj smo pogubljene!«

Barbara:

»Ne dvigaj se s čolna, Marija! Počakaj! Marija!
O, bog! Tiho, Rozi, Marija je padla v viharju ...
Ni slišala mojih svaril, preveč veter zavija.
Le stisni se k meni, najhuje še čaka na naju.

Obríši si, ljubica, solze, ne boj se več vode,
Saj to je le hladna odeja; ko naju prekrije,
Zamiži, ne hlipaj, ne brani se njene svobode;
Na naju dve sonce nikoli pač več ne posije.

Prišla pa bo vidra velika, preglodala skalo,
Mrtve nas našel bo oče, ko voda odteče;
Na mestih, kjer bomo ležale, potem bo nastalo
Božje svetišče v spomin naše hude nesreče.

Ti boš ležala ob meni, Rozika, dete!

Odpusti mi, če je mogoče. Boga sem izzvala,
Zato pa poplačam z življenjem misli nesvete.
Vse tri s hrepenenjem nesmiselnim sem pokopala.«

Mrzlo je ... tisoče iglic se vame zasaja ...

Zapriva oči. Še poljub. Kako tétno postaja ...